

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SİĞARA, ALKOL KULLANIMI
İLE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ VE İÇ DİŞ KONTROL
ODAĞININ**

SEVİM ULUSAL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOŞA
2018

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SİGARA, ALKOL KULLANIMI
İLE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ VE İÇ DİŞ KONTROL
ODAĞININ**

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEVİM ULUSAL

TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. EBRU ÇAKICI

LEFKOŞA
2018

KABUL VE ONAY

Sevim Ulusal tarafından hazırlanan "Üniversite öğrencilerinde sigara, alkol kullanımı ile iç-dış kontrol odağının ve problem çözme becerilerinin incelenmesi" başlıklı bu çalışma, 13/09/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

Prof.Dr. Ebru ÇAKICI (Danışman)
Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümü

Yard. Doç. Dr Deniz ERGÜN (Başkan)
Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümü

Yard. Doç. Dr. Hüseyin BAYRAKTAROĞLU
Yakın Doğu Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü

Prof. Dr. Mustafa SAĞSAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- Tezimin tamamı heryerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

Tarih: 08.2018

İmza: Sevim Ulusal

Ad Soyad: Sevim Ulusal

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın oluşum aşamasında ve gerçekleştirilmesinde bilgi, tecrube zaman ve desteğini esirgemeyen, mesleki gelişim sũrecinde bana yol gosteren saygıdeğer danışman hocam Prof. Dr. Ebru ÇAKICI'ya teřekkũr ederim.

Bu çalışmanın uygulama aşamasında yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen Yakın Doğu Üniversitesi, Psikoloji Bũlũmũndeki hocalarıma teřekkũr ederim.

Bu çalışmanın uygulama aşamasında araştırma kapsamına gũnũllũ olarak katılmayı kabul eden bũtũn oğrenci arkadaşlarıma teřekkũr ederim.

Yaşamım boyunca bana olan inançları, maddi ve manevi destekleri ve cesaretlendirmeleri ile her zaman yanımda olan annem Nazan Ulusal'a babam Fahri Ulusal'a teřekkũrũ bir borç biliyor, sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

ÖZ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SİGARA, ALKOL KULLANIMI İLE PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ VE İÇ-DIŞ KONTROL ODAĞININ İNCELENMESİ

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin sigara, alkol kullanımı ile problem çözme becerisi ve iç-dış kontrol odağı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Üniversite öğrencilerinin sigara, alkol kullanımı ile iç-dış kontrol odağı ve problem çözme becerileri ile arasındaki ilişkinin demografik belirtiler ile incelenmesinde yaş, cinsiyet, gelir düzeyi ve kaçınıcı sınıfta okudukları gibi değişkenler araştırılmıştır. Çalışmaya toplamda 100 öğrenci katılmış ve öğrenciler Problem Çözme Envanteri (PÇE), Rotter'in İç-Dış Kontrol Odağı Ölçeği (RIDKOÖ), Model European Anketi ve Sosyodemografik Bilgi Formu (SDBF) ile değerlendirilmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin %57,0'sinin sigara kullandığı, %72,0'sinin alkollü içecekler tükettiği görülmüştür. Araştırmadaki öğrencilerin %55,0'inin kadın ve %45,0'inin erkek olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre alkol kullanma durumları incelendiğinde, erkek öğrencilerin, sigara ve alkol kullanma oranı kadın öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sigara içme durumlarına göre PÇÖ ve RIDKÖ toplamından ve ölçeklerin alt boyutlarından aldıkları puanlara bakıldığında aralarında bir fark olmadığı gözlemlenmiştir. Öğrencilerin alkol kullanma durumlarına göre, PÇÖ'de yer alan kendine güvenli yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlara bakıldığında, alkol kullanmayan öğrencilerin bu alt boyuttan aldığı puanlar alkol kullanan öğrencilere göre daha fazla olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: sigara, alkol kullanımı, problem çözme becerisi, iç-dış kontrol odağı

ABSTRACT

INVESTIGATION OF CIGARETTE-ALCOHOL USE AND PROBLEM SOLVING SKILLS AND INTERNAL-EXTERNAL LOCUS OF CONTROL AMONG UNIVERSITY STUDENT

The aim of this study is to investigate cigarette-alcohol use and problem solving skills and internal-external locus of control among university student. The variables about cigarette and alcohol usage of the university students together with internal-external focus of control and the relationship between these variables together with the problem solving skills have been investigated with the demographic symptoms; considering age, sex, income level and the grades of the students. One hundred students have participated in this research and students have been evaluated according to the Problem Solving Inventory (PSI), Rotter's Locus of Control Scale (RLCS), Model European Survey and Socio-Demographic Information Form (SDIF).

It has been observed that among the students who have participated in this study, 57,0% of them are smoking cigarette, 72,0% of the students are consuming alcohol. It has been determined that 55.0% of the students were female and 45,0% of the students were male in this investigation. There is a considerable statistical difference between the sex of the students and their alcohol use ($p < 0,50$). The alcohol use of the male students is significantly high in comparison with the female students. It has been estimated that there is an important statistical difference between the sex of the students and their cigarette use ($p < 0,50$). The ratio of the male students smoking cigarette in comparison with the female students is very high. There isn't an important difference between the scores of male and female students according to their cigarette usage. (who have participated in this research) which they gained from PSI and RLCS and the low dimensions in the scales; There is a significant difference between the scores of the students about their self-confidence approach which they gained from PSI; according to their alcohol usage ($p < 0,05$). It has been observed that the scores of the students who use alcohol in this low dimension are higher than the scores of the students who do not use alcohol.

Keywords: Cigarette, Alcohol Usage, Internal-External Focus of Control, Problem-Solving Skills.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY

BİLDİRİM

TEŞEKKÜR.....iii

ÖZ.....iv

ABSTRACT.....v

İÇİNDEKİLER.....vi

TABLO DİZİNİ.....viii

ŞEKİL DİZİNİ.....ix

KISALTMALAR.....x

1. BÖLÜM.....1

GİRİŞ.....1

1.1 Problem Durumu.....3

1.2 Araştırmanın Amacı.....3

1.3 Araştırmanın Önemi.....4

1.4 Sınırlılıklar.....4

1.5 Tanımlar.....4

1.5.1 Sigara Ve Alkol Kullanımı.....4

1.5.2 Problem Çözme Becerisi.....5

2. BÖLÜM.....6

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....6

2.1 Sigara, Alkol Kullanımı Ve Problem Çözme Becerisi.....6

2.2 Sigara,Alkol Kullanımı Ve İç-Dış Kontrol Odağı.....8

2.3 Üniversite Öğrencilerinde Sigara Ve Alkol Kullanımı.....9

3. BÖLÜM.....12

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ.....12

3.1 Araştırmanın Modeli.....12

3.2 Evren Ve Örneklem.....12

3.3 Veri Toplama Araçları.....12

3.3.1 Kişisel Bilgi Formu.....	13
3.3.2 Problem Çözme Envanteri(PÇE).....	13
3.3.3 Rotter'in İç-Dış Kontrol Odağı Ölçeği (RIDKOÖ).....	13
3.3.4 Model European Anketi.....	14
3.4 Verilerin İstatistiksel Değerlendirilmesi.....	14
4. BÖLÜM.....	15
4.1 Bulgular.....	15
5.BÖLÜM.....	38
TARTIŞMA.....	38
6.BÖLÜM.....	42
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	42
6.1 Sonuç.....	42
6.2 Öneriler.....	43
KAYNAKÇA.....	44
EKLER.....	47
Ek-1 Kişisel Bilgi Formu.....	47
Ek-2 Problem Çözme Becerileri Ölçeği.....	48
Ek-3 Rotter'in İç Dış Kontrol Odağı Ölçeği.....	49
Ek-4 Tütün ve Alkol Kullanımı.....	50
ÖZGEÇMİŞ.....	51
İNTİHAL RAPORU.....	52
ETİK KURUL RAPORU.....	53

TABLO DİZİNİ

Tablo 1: Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Dağılımı.....	15
Tablo 2: Öğrencilerin Sigara Ve Alkol Kullanma Sıklıklarına Göre Dağılımı.....	17
Tablo 3 : Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Sigara İçme Durumlarının Karşılaştırılması.....	20
Tablo 4 : Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Alkollü İçecek Tüketme Durumlarının Karşılaştırılması.....	21
Tablo 5 : Öğrencilerin PÇE Ve RİDKO Ölçeğinden Aldıkları Puanlar.....	22
Tablo 6 : Öğrencilerin Yaş Gruplarına Göre PÇE Ve RİDKO Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması.....	24
Tablo 7 : Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre PÇE Ve RİDKO Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması.....	26
Tablo 8 : Öğrencilerin Sınıflarına Göre PÇE Ve RİDKO Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması.....	28
Tablo 9 : Öğrencilerin Gelirlerine Göre PÇE Ve RİDKO Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması.....	30
Tablo 10 : Öğrencilerin Sigara İçme Durumlarına Göre PÇE Ve RİDKO Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması.....	32
Tablo 11 : Öğrencilerin Alkollü İçecek Tüketme Durumlarına Göre PÇE Ve RİDKO Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması.....	33
Tablo 12 : Öğrencilerin PÇE Ve RİDKO Ölçeğinden Aldıkları Puanlar Arasındaki Korelasyonlar.....	34
Tablo 13 : Öğrencilerin Yaş, Cinsiyet, PÇE Ve RİDKO Ölçeğinden Aldıkları Puanların Sigara İçme Durumlarını Yordamasına İlişkin Lojistik Regresyon Analizi Sonuçları.....	35
Tablo 14 : Öğrencilerin Yaş, Cinsiyet, PÇE Ve RİDKO Ölçeğinden Aldıkları Puanların Alkollü İçecek Tüketme Durumlarını Yordamasına İlişkin Lojistik Regresyon Analizi Sonuçları.....	36

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 1 : Öğrencilerin Sigara, Pipo Ve Puro Gibi Tütün Ürünleri İçme Durumları.....	16
Şekil 2 : Öğrencilerin Sigarayı Bırakmakta Zorlanma Durumları.....	18
Şekil 3 : Öğrencilerin Bir Seferde Tükettikleri İçki Miktarı.....	19

KISALTMALAR

KKTC : Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

TC : Türkiye Cumhuriyeti

AMATEM : Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezi

KYTA : Küresel Yetişkin Tütün Araştırması

PÇE : Problem Çözme Envanteri

RIDKOÖ : Rotter'in İç Dış Kontrol Odağı Ölçeği

SPSS : Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı

1.BÖLÜM

GİRİŞ

Sigara, alkol ve psikoaktif madde kullanımı çeşitli fiziksel ve ruhsal sağlık problemlerine neden olan ve ölümlerle sonuçlanabilen ciddi sağlık sorunlarından birisidir. Sigara kullanımında en yaygın olarak görülen fiziksel hastalıkların başında çeşitli kanser rahatsızlıkları , kalp- damar tıkanıklığı ve buna bağlı olarak felçlerin görülmesi ve solunum sistemi rahatsızlıkları gelmektedir. Dünya’da altı milyon kişi sigara kullanımının yol açtığı fiziksel hastalıkları yüzünden hayatını kaybettiği belirtilmektedir. Türkiye’de 100.000 kişi tütün kullanımı yüzünden hayatı kaybetmektedir (T.C Sağlık Bakanlığı, 2014). Sigara kullanmayan ancak sigara dumanına maruz kalan pasif içiciler de en az sigara içen kişiler kadar bu rahatsızlıklara yakalanma riski yüksektir.

Yoğun alkol kullanımı karaciğere zarar vererek siroza neden olmaktadır. Ayrıca alkol kullanan kişide pankreas kanseri, gastrit ve reflü gibi çeşitli mide rahatsızlıklarına da neden olduğu bilinmektedir. Ülkemizde kanser tanısı almış hastalar göz önüne alındığında tüm kanserlerin yarısını akciğer kanseri oluşturmaktadır. 65 yaş ve öncesi ölümlerin %40-50’sinin sigaradan kaynaklandığı görülmektedir. Pasif içicilikte de zehirli maddelerin solunmasından kaynaklı olarak aynı fiziksel rahatsızlıkların görülme oranı yüksektir (Orak, Özen, Orak, 2004).

Fiziksel rahatsızlıkların dışında sigara ve alkol kullanımı anksiyete, depresyon, antisosyal kişilik bozukluğu, öfke kontrol bozukluğu, sınır kişilik bozukluğu gibi çeşitli ruhsal bozukluklarla ilişkili olduğu görülmektedir.

Arı’nın 2007 tarihinde madde kullanan kişilerde depresyon, problem çözme ve bazı değişkenleri araştırdığı çalışmasının sonucuna göre, söz konusu

maddeleri kullanan kişilerde ruhsal ve psikiyatrik rahatsızlıkların ilişkili olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca problem çözme becerileri gelişmemiş kişilerde psikolojik semptomların görülme riski daha fazla olduğu ve madde kullanmaya daha yatkın oldukları gözlemlenmiştir. Madde bağımlılığının psikolojik rahatsızlıklar açısından incelendiğinde madde bağımlılığında en çok antisosyal kişilik bozukluğu ve sınırda kişilik bozukluğu ile ilişkili olduğu gözlemlenmiştir (Arı, 2007).

Yapılan araştırmalara göre, sigara, alkol ve psikoaktif madde kullanmaya başlama yaşının genç erişkinlik ve ergenlik dönemlerine kadar düştüğü ve kullanma sıklığının giderek yaygınlaştığı görülmektedir. Türkiye genelinde toplam olarak 14,8 milyon kişi (%27,1) tütün kullanmaktadır. Türkiye 2012 mayıs ayında ülke genelinde 15 yaş ve üzeri kişilerden oluşan araştırmanın verilerine göre, tütün kullanım sıklığı erkeklerde (%41,5) kadınlara göre (%13,1) daha yüksektir. Her gün sigara içenlerin sigaraya başladıkları yaş ortalaması 17,1 yıl olup sigara içenlerin yarısından çoğu (%58,7) 18 yaşından önce sigara içmeye başlamaktadır (T.C Sağlık Bakanlığı, 2014). Türkiye genelinde yapılan Türkiye ergen profili araştırmasına göre ise 13-18 yaş grubu ergenlerin madde kullanmaya başlama yaş ortalamalarında sigara 13, alkol için 14 olarak bulunmuştur (İlhan, 2013).

Türkiye'de Gümüş'ün 2015 yılında Çanakkale 18 Mart Üniversitesi'nde 8 fakülte, 2 yüksekokul ve 2 meslek okulunda eğitimine devam eden öğrenciler ile üniversite öğrencilerinde sigara alkol kullanımının depresif belirtiler ve umutsuzluk yönünden incelediği çalışmasına göre, Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21 olup 146'sının (%39,0) sigara 216'sının (%57,8) alkol kullandığını belirtmiştir. Öğrencilerin alkol ve sigara başlama yaş ortalamalarının 15 olduğu belirlenmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, üniversite öğrencilerinde sigara ve alkol kullanımı oldukça yüksek bulunmuş ve sigara içen öğrencilerde depresif belirtiler, alkol kullanan öğrencilerde ise umutsuzluğun daha yüksek olduğu görülmüştür (Gümüş, 2015).

Çakıcı E, Çakıcı M, Eş ve Ergün'ün 2007-2008 yılları arasında Üniversite öğrencilerinin madde kullanım yaygınlığı ve risk etkenlerini araştırdığı

çalışmasının verilerine göre, toplamda 1323 öğrenci ile yürütülen çalışmada öğrencilerin 398'ü (%30,3) KKTC, 824'ü (%62,7) Türkiye ve 92'si (%7,0) diğer ülkelerdendi. Çalışmaya katılan öğrencilerin %69,5'i sigara belirtmiş olup, erkeklerin kızlara göre daha fazla sigara içtiği belirlenmiştir. Yaşam boyu alkollü içecek kullanma oranı %81,0 olup, KKTC'li öğrencilerin diğerlerine göre alkol kullanma oranı diğerlerine göre daha fazla olduğu gözlemlenmiştir (Çakıcı E, Çakıcı M, Eş ve Ergün, 2014).

Sigara alkol kullanımı önemli bir sağlık sorunudur ve bu alışkanlık genç yaşlarda başlamaktadır. Bu nedenle bu çalışmada risk grubu oluşturan üniversite öğrencileri arasında sigara alkol kullanımı ve ilişkili faktörlerin araştırılması amaçlanmıştır.

1.1 Problem Durumu

Üniversite öğrencilerinde alkol ve sigara kullanımına yol açabilecek risk faktörleri, evden ayrılmanın vermiş olduğu stres, şehir değişikliği, yeni sosyal ortam, sosyal ortamda kendini kabullendirme isteği, okul başarısı, arkadaş çevresinin sigaraya karşı tutumları, stres, merak, kontrol odağı, gibi faktörlerdir. Üniversite öğrencilerinde, yaşanan sorunlara bağlı olarak ortaya çıkan stresin, alkol ve sigara kullanımını arttırdığı söylenebilir. Ayrıca kişi, karşılaştığı problemin sorumluluğunu ne kadar fazla dışsal nedenlere bağlıyor ise alkol ve sigara kullanımının da fazla olması beklenmektedir. Karşılaşılan problem karşısında kişinin nasıl bir tutum sergilediği, probleme karşı bakış açısı, problemin çözümüne yönelik nasıl bir yol izleyeceği kişinin ruhsal durumuna ve kişilik yapısına göre de değişebilir. Günlük hayatta karşılaştıkları stresle başa çıkamayan kişilerin sigara ve alkol kullanımına daha yatkın olduğu gözlemlenmiştir. Bu nedenle araştırmada problem çözme becerileri ve iç-dış kontrol odağının sigara alkol kullanımı ile ilişkisi incelenmektedir.

1.2 Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Üniversite öğrencilerinin sigara, alkol kullanımı ve baş etme becerileri ile iç-dış kontrol odağı ilişkisini belirlemektir. Üniversite öğrencilerinin kontrol odağının, baş etme becerileri ile ilişkisinin demografik

belirtiler ile incelenmesinde yaş, cinsiyet, gelir düzeyi ve kaçınıcı sınıfta okudukları gibi değişkenler araştırılmıştır.

1.3 Araştırmanın Önemi

Bu çalışmanın üniversite öğrencilerinde madde kullanımına yol açabilecek risk faktörlerinin belirlenmesi ve risk faktörü oluşturabilecek durumlara karşı önlem alabilmek adına ilerleyen süreçlerde hazırlanacak sigara alkol kullanımını önlemeye yönelik çalışmalarda yarar sağlaması beklenmektedir.

1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Yakın Doğu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü'nde 2017-2018 yılları arasında öğrenimine devam eden 100 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir.

1.5 Tanımlar

1.5.1 Problem Çözme Becerisi

Problem çözme, geçmişte kazanılmış bilgi ve deneyimlerin, yeni deneyimlere uyarlanması; problemin saptanması, problemi tanımlamak, probleme çözüm üretmek ve problemin çözümünün sınanması gibi süreçlerin tamamına problem çözmek denir. Kişilerin problem çözme becerileri problemi algılayışlarına, kişilik yapısına, ruhsal durumuna herhangi bir engelleme ile karşılaşp karşılaşmadığına göre değişkenlik gösterebilir.

Gagne ve Skinner problem çözme sürecinde ki en önemli değişken olarak bireyin geçmiş deneyimlerinin incelenmesini savunurken, Kohler ve Maier problemlerin çözümünde en önemli değişken olarak kişinin problemi algılama biçimi olduğunu savunmuşlardır. Anderson ise problemi çözme sürecinde bilişsel süreçlerin hepsini sırayla hedefe yöneltmek olduğunu savunmuştur (Alver, 2005).

Problem çözme becerisi çocukluk dönemlerinde kazandırılması gereken önemli alışkanlıklardan birisidir. Çocukluk dönemlerinde problem çözme yeteneğinin geliştirilmesi, çocuğun sosyal yaşama uyumu sağlaması, karar verme ve kendini ifade etme biçimlerini geliştirmeleri açısından önem

taşımaktadır. Çocukluk dönemlerinde kazandırılan problem çözme becerileri kişinin yetişkinlik dönemlerinde de etkili olmaktadır (Oğuz, Akyol, 2015).

1.5.2 İç-Dış Kontrol Odağı

Bireyin davranışlarının ne gibi sonuçlar ortaya çıkmasına yol açacağı, bu sonuçlardan hangilerinin kendi davranışlarına bağlı olup hangilerinin dışsal nedenlere bağlı olarak geliştiği konusunda beklentiler geliştirmesidir. Kişilerin, karşılaştıkları olayları, yaşadığı başarı ya da başarısızlıklarını kendilerinin denetleyebildiklerine inanırken, bazıları ise rastlantısal olayların yaşamlarında daha çok etkili olduğunu düşünmektedirler. Rotter, ödül ve cezaların kişi tarafından mı yoksa kişinin dışındaki birtakım güçler tarafından denetlendiğine ilişkin beklentilerini 'kontrol odağı' olarak tanımlamaktadır (Küçükkaragöz, Akay, Canbulat, 2013). Genel olarak, içsel ve dışsal kontrol odağına sahip bireylerin kişilerarası ilişkileri açısından incelendiğinde, içsel kontrol odağına sahip bireylerin, dışsal kontrol odağına sahip bireylere göre sosyal becerileri daha gelişmiş ve güçlü olduğu bilinmektedir (Çırakoğlu, Tezer, 2010).

Davis ve Kirkby içsel veya dışsal denetimin duruma özgü olabileceğini savunmuştur (Erdoğan, Ergün, 2011).

2.BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Sigara, alkol kullanımı ve problem çözme becerisi

Bireyin amaca yönelik hedeflerine ulaşmaya çalışırken karşılaştığı güçlükleri çözüme kavuşturmaya çalışmalarına problem çözmek diyebiliriz. Kişinin günlük yaşantısında karşılaştığı problemlere genel olarak nasıl tepki verdiği, stresli durumların üstesinden nasıl geldiği kişinin problemi algılayışına göre değişmektedir. Problemi algılamada kişinin ruhsal durumu, kişilik yapısı, daha öncesinde benzer sorunlarla karşılaşmış ve nasıl çözüme kavuşturduğu, mevcut sorunla ilgili çözüm yolunda herhangi bir engelleme ile karşılaşmış veya karşılaşmadığı, probleme farklı açılardan bakmayı denemesi, problem çözümünde engelleme ile karşılaştığında farklı alternatifler denemesi gibi durumlar kişinin problemi çözmesinde önemli rol oynamaktadır. Ergenlik dönemi, kişilik yapısının oluşmaya başladığı, bireyin sosyal çevresinde, aile içerisinde karşılaştığı sorunlarla başa çıkma becerileri kazandığı kritik bir dönemdir. Aile içerisinde anne ve baba'nın problem çözme yöntemleri de kişi üzerinde önemli rol oynamaktadır. Problem çözme becerilerinde yetersiz kalan kişilerde saldırganlık, davranış bozuklukları, öfke kontrol bozukluğu, madde kullanımı gibi sonuçlara neden olabilmektedir (Atlam, Yüncü, 2012).

Duran 2012-2013 yılında Bitlis Eren Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Hemşirelik Bölümü'nde eğitimine devam eden öğrencilerin madde kullanımı ve problem çözme becerilerinin incelediği çalışmasının sonucuna göre, öğrencilerin %33'ü sigara, %12,2'si uyuşturucu madde kullanmaktadır ve sigara kullanan öğrenciler, kullanmayanlara göre problem çözmede daha yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Günlük hayatında karşılaştıkları problemleri

çözemeyen problem çözme becerileri gelişmemiş kişiler madde kullanmaya daha fazla yatkın olduğu görülmüştür (Duran, 2017).

Yıldırım ve arkadaşlarının 2007 tarihinde lise öğrencilerinin problem çözme becerilerini ve etkileyen faktörlerini araştırdığı çalışmanın verilerine göre, araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamaları 16 olup, Öğrencilerin %53,1'i kız , %46,9'u erkektir. Öğrencilerin %88,8 inin sigara, %96,6'sının alkol kullanmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin problem çözme becerisi ölçeğinden aldıkları toplam puanlara göre, öğrenciler iyi derecede problem çözme becerilerine sahiptir (Yıldırım ve ark, 2007).

Literatürde, Sigara, alkol kullanımı ve problem çözme becerisi ile ilgili yapılan araştırmalar göz önünde bulundurulduğunda, Kişinin problem çözme becerileri ve madde kullanımı arasında anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir. Sigara ve alkol kullanan kişilerin, problem çözme becerilerinde kaçınan ve geçici rahatlama sağlayan yöntemleri kullandıkları gözlemlenirken, İçmeyen kişilerin problemi çözmeye daha uygun yöntemleri kullandıkları gözlemlenmiştir. Problem çözme becerileri geliştirmede kişilik yapısı, kişinin psikolojik durumu ve davranış bozukluğunun da önemli rolü vardır. Sigara ve alkol kullanmayan çevreye uyumlu, problemi farklı bakış açıları ile değerlendirebilen ve daha çözüm odaklı ve özgüvenli kişiler oldukları söylenebilir.

Duran ve Gözetin'in 2016 yılında Üniversite öğrencilerinin sigara içme davranışı, yalnızlık karşılaştığı stresle baş etme becerisi geliştiremeyen kişilerin madde kullanmaya daha yatkın oldukları, problemi çözmek yerine o problemden kaçındıkları ve geçici bir rahatlama sağlamak adına alkol kullanmaya daha yatkın oldukları gözlemlenmiştir. Sigara içen kişilerin çoğu, bu davranışlarını stresle baş etme yöntemi olarak değerlendirmektedir (Duran, Gözetin, 2016).

Çakmak ve Ayvaşık 2007 yılında üniversite öğrencilerinin sigara alkol kullanma nedenleri ile kaygı duyarlılık arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışmasında toplamda 411 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan 255 kadın öğrencinin %78.8'i, 186 erkek öğrencinin %73,1'i alkol kullanmaktadır. Araştırmaya katılan erkek öğrenciler, kadın öğrencilere göre daha fazla

miktarda alkol kullandıkları gözlemlenmiştir. Araştırmanın sonucuna göre Kaygı Duyarlılığı yüksek olan öğrencilerde Kaygı Duyarlılığı orta veya düşük olan kişilere uyum sağlama, başa çıkma gibi nedenlerden dolayı daha fazla alkol tükettikleri gözlemlenmiştir (Çakmak, Ayvaşık, 2007).

Akkuş, Karaca, Şener ve Ankaralı'nın 2015-2016 yılında öğrencilerin sigara, alkol kullanım yayınlığı ve etkileyen faktörlerini araştırdığı çalışmasında, öğrencilerin hayat boyu sigara denemeleri %35 olup, yaşam boyu alkollü içecek tüketmeleri %18,7'dir. Aynı zamanda yaş ve cinsiyet gibi değişkenlerin sigara ve alkol kullanımında risk faktörü oluşturduğu belirlenmiştir (Akkuş, Karaca, Şener ve Ankaralı'nın 2015).

Bir başka araştırmada, Yapıcı 2005-2006 yılları arasında Bakırköy Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, AMATEM bölümünde toplamda 150 hasta ile yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre, Alkol kullanımı, depresyon ve anksiyete ile birlikte ile görüldüğünde yeti yitimi ve yaşam kalitesini etkilediğini söylemek mümkündür.(Yapıcı, 2005).

2.2 Sigara, alkol kullanımı ve iç-dış kontrol odağı

Kontrol odağı, bireyin yaşamını nerede algıladığı ile ilgilidir. İç kontrol odağında kişi sorumluluğu kendi içinde ararken dış kontrol odağında ise kişi sorumluluğu, başka kişilerde aramaktadır. Alkol bağımlılığında en çok görülen savunma mekanizmaları; inkar, rasyonalizasyon ve projeksiyondur (Tok, Özyurt, 2015).

Tok ve Özyurt 2015 yılında Ege ve İzmir üniversitesinde eğitimine devam eden 208 öğrenci ile yürüttüğü üniversite öğrencilerinde riskli alkol kullanımını etkileyen faktörleri araştırdığı çalışmasına göre, Üniversite öğrencilerinin riskli alkol kullanımında en fazla risk faktörü oluşturan değişkenin kontrol odağı olduğu belirlenmiştir. Kişinin yaşadığı olayların sorumluluğunu ne kadar fazla dışsal kaynaklara bağlı olarak görüyor ise riskli alkol kullanımında da artış olduğu görülmektedir (Tok, Özyurt, 2015).

Literatüre göre bir başka araştırma Gürdil'in 2007 yılında yaptığı Üniversite öğrencilerinin Travma yaşantısı, stresle baş etme yöntemi ve iç- dış kontrol odağının riskli alkol kullanımı etkileyen risk faktörlerini incelediği

araştırmasının sonuçlarına göre, Stresle başa çıkma becerileri geliştirme ile alkol kullanımı arasındaki ilişki incelendiğinde, alkol kullanımı ile başa çıkma tarzlarından boyun eğici yaklaşım arasında anlamlı ilişki olduğu gözlemlenmiş ancak, Alkol kullanımı ile Kontrol odağı ilişkisi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Gürdil, 2007).

2.3 Üniversite öğrencilerinde sigara ve alkol kullanımı

Bir davranışın alışkanlık haline gelmesi için sürekli yinelenmesi, kişinin gereksinimlerini karşılaması ve kişiyi doyuma ulaştırması gerekmektedir. Alışkanlık bir öğrenme yöntemidir. Örneğin; Aile içerisinde anne veya babası sigara alkol kullanan kişilerin sigara veya alkol kullanmaya daha yatkın oldukları gözlemlenmiştir. Alışkanlıklar kişinin sosyal ve kültürel yaşamını etkiliyor, iş hayatında problemler yaşamasına neden oluyor, fiziksel ve psikolojik problemlere yol açıyor ve ikili ilişkilerinde sorunlara neden oluyor ise davranış, bağımlılık haline gelmiş demektir. Ergenlik dönemlerinde, alkol ve sigarayı bir kez deneyen bireylerin ilerleyen dönemlerde de alkol ve sigara kullanmaya eğilimli oldukları gözlemlenmektedir. Madde kullanım yaşının genç erişkinlik ve ergenlik dönemlerine kadar düştüğü görülmektedir. Bu dönemlerde risk faktörü oluşturabilecek durumlar; stresle baş etme yöntemi, merak, sıkıntı, kimlik arayışı, sosyal çevrede kendini kabullendirme isteği, sosyal medya, otoriteye baş kaldırış olarak gösterilebilir. Üniversite öğrencilerinde madde kullanmaya başlama üzerine yapılan araştırmalarda risk faktörü oluşturabilecek durumlar; aileden ayrılmanın vermiş olduğu stres, yalnız kalma, yeni sosyal ortama uyum sağlama, eğitim sorunları, iş bulma kaygısı, şehir değişikliği, arkadaş çevresinin ve ailenin sigaraya karşı tutumları, otoriteye baş kaldırış ve gelecek kaygısı gibi etkenleri gösterebiliriz.

Çakıcı ve arkadaşlarının 2007-2008 yılları arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Üniversite öğrencilerinin madde kullanım yaygınlığı ve risk etkenlerini araştırdığı çalışmasının verilerine göre, toplamda 1323 öğrenci ile yürütülen çalışmada hayat boyu, alkollü içecek kullanma oranı %81,0 olup, KKTC'li öğrencilerin diğerlerine göre alkol kullanma oranı diğerlerine göre anlamlı düzeyde daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca erkek öğrencilerin

kızlara oranla daha fazla sigara içtiği belirlenmiştir (Çakıcı E, Çakıcı M, Eş ve Ergün, 2014).

Süngü'nün 2014 yılında Üniversite öğrencilerinin Üniversite öğrencilerinin zararlı madde kullanımına karşı tutumları araştırmasına göre, Öğrencilerin %17.0'ı sigara kullanmaya 15 yaşından önce; %66,0'ı sigaraya 15-18 yaşları arasında, %17,0 ise sigara kullanmaya 18 yaşından sonra başladıklarını belirtmektedir. Aynı çalışmada alkol kullanımı incelendiğinde ise, Öğrencilerin %35,4'ü 15 yaşından önce alkol kullanmaya başladıkları; %43,8'inin 15-18 yaş arasında başladıkları; %20,8 inin ise 18 yaşından sonra başladıkları görülmektedir. Araştırmaya göre, ortaokulu bitirip liseye başlayan öğrencilerin bu dönemde sigara ve alkol kullanmaya başlama oranlarının yüksek olduğu görülmüştür (Süngü, 2014).

Turhan, İnandı, Özer, Akoğlu'nun 2006 yılında Üniversite öğrencilerinin madde kullanımı, şiddet ve psikolojik özellikleri açısından incelendiği araştırmasına göre, araştırma kapsamına katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.9 olup, sigara kullanımı %73.2, alkol kullanımı %56.6'dır. 18 yaş ve üzeri sigarayı deneme oranı %30,7 olup, 18 yaş ve üzeri alkol deneme oranı %26,7'dir (Turhan, İnandı, Özer, Akoğlu, 2006).

Doğan ve Ulukol'un 2010 yılında ergenlerin sigara içmesini etkileyen faktörler ve sigara karşıtı iki eğitim modelinin etkinliğini araştırdığı çalışmasının verilerine göre, araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaş aralığı 12-19 olup çalışmaya toplamda 391 öğrenci dahil edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 14 olup, araştırmaya katılan öğrencilerin %7,7'si sigara içtiğini belirtmişlerdir. Türkiye'de sigara içme sıklığının erken yaşlarda başladığı ve giderek arttığını görülmek (Doğan, Ulukol, 2010).

Sigara ve alkol gibi psikoaktif maddelerin kolay ulaşılabilir olması, satışlarının yasal olması, 18 yaş altı kişilere sigara, alkol satışları denetiminin az olması, aile içinde ve sosyal çevrede kullanılmasının kabul görülüyor olması, Sosyal medyanın gençler üzerindeki etkisi faktörler sigara, alkol kullanımının giderek artmasına neden olduğu söylenebilir. Sigara ve alkol kullanan kişiler asla bağımlı olduğunu kabul etmezler ve ben bağımlı değilim istediğim zaman bırakabilirim şeklinde kendilerine savunma mekanizmaları

oluştururlar. Sigara, alkol kullanımını önleme çalışmalarında öncelikle gençler arasında psikoaktif madde kullanımına yol açan risk faktörlerinin belirlenmesi ve risk faktörü oluşturabilecek durumlara karşı önleme çalışmalarının yürütülmesi gerekmektedir. Türkiye’de, sigara ve alkol kullanımını önlemeye yönelik çalışmalar 2008 yılından bu yana devam etmektedir. Alkol ve sigara kullanımını önlemeye yönelik düzenlemelerin ardından Küresel Yetişkin Tütün Araştırması’nın (KYTA) 2008 yılında yaptığı araştırma ile 2012 yılında yaptığı araştırma karşılaştırıldığında çıkan sonuçlara göre, tütün kullanımı prevalansı %31,2’den %27,1’e gerilediği görülmektedir. Sigara kullanımındaki azalma hem erkeklerde hem de erkeklerde görülmektedir. 2008 verilerine göre 15 yaşından önce sigara içmeye başlama oranı %19,6 iken bu oran 2012 yılında %16,1’e düştüğü görülmektedir (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2017).

Korkmaz ve arkadaşlarının 2009 ve 2010 yılları arasında Süleyman Demirel Üniversitesinde okuyan öğrencilerin sigara ve alkol kullanma durumları ile sigaraya yaklaşımlarını belirlemeye yönelik çalışmasının verilerine göre, öğrencilerin %52,1’i kız olup, %47,9’u erkektir. Sigaraya başlama yaşının 16,23 olduğu gözlemlenmiştir (Korkmaz, 2009).

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1 Araştırmanın modeli

Üniversite öğrencilerinin sigara ve alkol kullanımı, problem çözme becerisi ve iç-dış kontrol odağı ilişkisinin incelenmesi amacı ile ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

3.2 Araştırma evreni ve örneklem

Araştırma, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Yakın Doğu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü'nde 2017-2018 yılları arasında öğrenimine devam eden 100 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada amaca dönük örneklem yöntemi kullanılmıştır. 01.12.2017 -31.02.2018 tarihleri arasında bölüm başkanlığından ve ilgili dersin öğretim üyesinden izin alınarak bazı derslere girilerek, gönüllü öğrencilere anket formu uygulanmıştır. Anketin tamamen bilimsel amaçlarla düzenlenmiş olup, kimlik bilgilerinin ve kişisel bilgilerinin yer almayacağı, elde edilen verilerin yalnızca istatistiksel veri olarak kullanılacağı konusunda bilgi aktarılmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan kişilere istenilen zamanda katılmayı bırakabileceği ve gönüllülük esasına dayandığı konusunda bilgi aktarılmıştır. Bilgilendirme sonrasında anketler dağıtılmıştır. Öğrencilerin anketleri cevaplama süreleri yaklaşık olarak 15-20 dakika sürmüştür.

3.3 Veri toplama araçları

Çalışmada, araştırmaya katılacak tüm öğrencilere verilerin toplanması için 4 bölümden oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Araştırma verileri kişisel bilgi formu, Problem Çözme Envanteri (PÇE) ve Rotter'in İç-Dış Kontrol Odağı Ölçeği (RİDKOÖ) kullanılarak toplanmıştır.

3.3.1 Kişisel bilgi formu

Kişisel bilgi formu 4 sorudan oluşan ve araştırmaya katılan öğrencilerin yaş, cinsiyet, gelir düzeyi ve kaçınıcı sınıfta okudukları gibi sosyo-demografik özelliklerinin saptanması amacıyla hazırlanmış sorulardan oluşmaktadır.

3.3.2 Problem Çözme Envanteri (PÇE)

Problem Çözme Envanteri, Hepper ve Peterson tarafından geliştirilmiş ve bireyin problem çözme becerilerinde kendini algılayışını ölçen bir ölçme aracıdır. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması, Savaşır ve Şahin tarafından yapılmıştır. Problem çözme envanterinde 6'lı derecelendirme kullanılarak hazırlanmış 35 madde yer almaktadır. Ölçekte yer alan olumlu maddelere verilen yanıtlar hiçbir zaman böyle davranmam=1 puan, her zaman böyle davranırım =6 puan olacak şekilde puanlanmaktadır. Ölçekte yer alan 9, 22 ve 29.'ncü maddeler puanlamaya dahil edilmez. Ölçekten alınabilecek olan en düşük puan 32, en yüksek puan ise 196'dır. Ölçekten alınacak olan yüksek puan, problem çözme becerisinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım olmak üzere altı alt boyutu bulunmaktadır.

Ölçek geneline ait Cronbach alfa katsayısı 0,90 bulunmuştur. Ölçekte yer alan alt boyutlara ilişkin Cronbach alfa katsayıları ise 0,72 ile 0,85 arasında değişmektedir.

3.3.3 Rotter'in İç-Dış Kontrol Odağı Ölçeği (RİDKOÖ)

Ölçeğin orijinal formu Rotter 1966 tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe diline uyarlama çalışması Dağ 1991 tarafından yapılmıştır.

17 yaş ve üzerinde, en az ortaöğretimde geçmiş kişilere uygulanır. Zaman sınırlaması yoktur; yaklaşık 15 dakika sürmektedir. 29 maddeden oluşan bir ölçektir. Bu ölçekte her madde de a ve b harfleriyle gösterilen iki seçenek bulunmaktadır. Testi yanıtlayan kişiden uygun gelen cümleyi seçmesi (a ve b seçeneğinden birini) ve bunu işaretlenmesi istenir. 29 maddenin 6'sı (1, 8, 14, 19, 24, 27) dolgu maddesi olduğu için puanlanmamaktadır. Diğer

sorulardan 2, 6, 7, 9, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 25 ve 29. maddelerin “a” seçenekleri; 3, 4, 5, 10, 11, 12, 13, 15, 22, 26 ve 28. maddelerin de “b” seçenekleri 1'er puan almaktadır. Böylece ölçeği cevaplayan bireyler 0 ile 23 arasında bir toplam puan alabilmektedir. Yükselen puanlar, dış kontrol odağı inancında artışı göstermektedir.

3.3.4 Model European Anketi (MEA)

Dünya genelinde standartlaştırılmış veriler sunmak için tasarlanmış bir uyuşturucu kullanımı yaygınlık anketidir. Bu çalışmada kullanılan örnek, Çakıcı ve arkadaşlarının Kuzey Kıbrıs'ta kullandığı Madde kullanımının prevalansı üzerine yapılan çalışmasından uyarlanmıştır.

3.4 Verilerin İstatistiksel Değerlendirilmesi

Araştırma verilerinin istatistiksel çözümlenmesi Statistical Package for Social Sciecents (SPSS) 24.0 yazılımında yapılmıştır. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin ve sigara-alkol kullanma durumlarının dağılımı frekans analizi ile saptanmıştır. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre sigara-alkol kullanma durumlarının karşılaştırılmasında; bağımlı ve bağımsız değişken kategorik olduğundan dolayı ki kare analizi kullanılmıştır.

Araştırma kapsamına alına öğrencilerin PÇÖ ve RIDKOÖ aldıkları puanlara ilişkin ortalama, standart sapma, en düşük alınan puan ve en yüksek alınan puan gibi tanımlayıcı istatistikler verilmiştir.

Öğrencilerin PÇÖ ve RIDKOÖ aldıkları puanların normal dağılıma uyum gösterme durumları Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri kullanılarak incelenmiş ve puanların normal dağılıma uyum göstermediği saptanmıştır. Bu sebepler araştırmada parametrik olmayan hipotez testleri olan Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır.

Öğrencilerin PÇÖ ve RIDKOÖ adlıları puanlar arasındaki ilişkinin incelenmesinde nonparametrik bir test olan Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaş, cinsiyet, PÇE ve RIDKOÖ ölçeğinden aldıkları puanların sigara ve alkol kullanma durumları yordamasına ilişkin lojistik regresyon analizi yapılmıştır.

4.BÖLÜM

BULGULAR

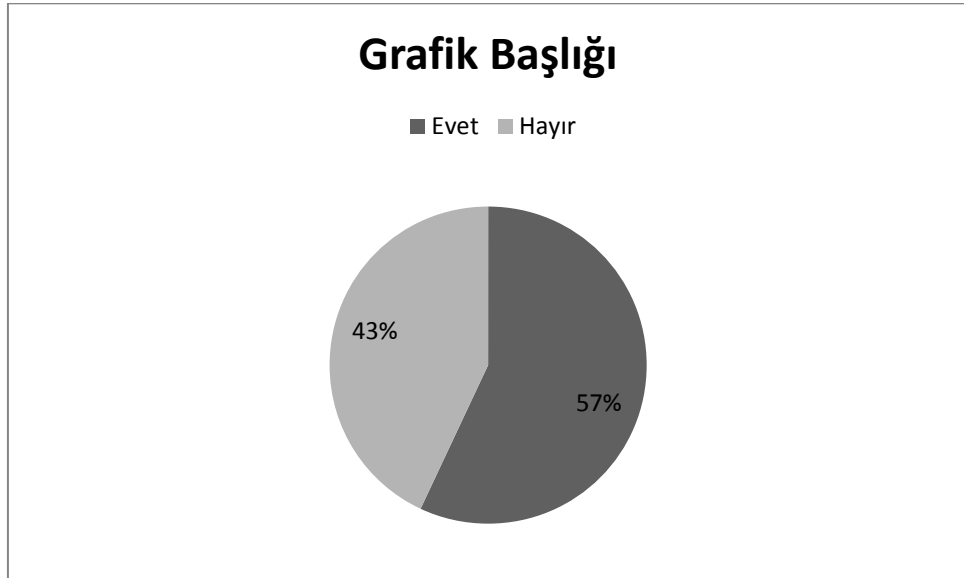
Tablo 1.

Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı (n=100)

Tanıtıcı Özellikler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Yaş Grubu		
18-20 yaş arası	37	37,0
21-23 yaş arası	46	46,0
24 yaş ve üzeri	17	17,0
Cinsiyet		
Kadın	55	55,0
Erkek	45	45,0
Sınıf		
I. Sınıf	26	26,0
II. Sınıf	18	18,0
III. Sınıf	26	26,0
IV. Sınıf	30	30,0
Gelir		
2.000 TL ve altı	61	61,0
2.001-4.000 TL arası	22	22,0
4.001 TL ve üzeri	17	17,0

Tablo 1.'de araştırmaya dahil edilen öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 1. incelendiğinde öğrencilerin %37,0'sinin 18-20 yaş arası, %46,0'sinin 21-23 yaş arası ve %17,0'sinin 24 yaş ve üzeri yaş grubunda yer aldığı, %55,0'inin kadın ve %45,0'inin erkek olduğu, %26,0'sinin I.'nci sınıf, %18,0'inin II.'nci sınıf, %26,0'sinin III.'ncü sınıf ve %30,0'unun IV. sınıfta öğrenim gördüğü saptanmıştır. Öğrencilerin 61,0'inin ailelerinin aylık geliri 2000 TL ve altında, %22,0'sinin 2001-4000 TL arasında ve %17,0'sinini 4001 TL ve üzerindedir.

Şekil I. Öğrencilerin sigara, pipo ve puro gibi tütün ürünleri içme durumları

Şekil I. incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğrencilerin %57,0'sinin sigara, pipo ve puro gibi tütün ürünleri içtiği, %43,0'ünün ise içmediği görülmüştür.

Tablo 2.*Öğrencilerin sigara ve alkol kullanma sıklıklarına göre dağılımı*

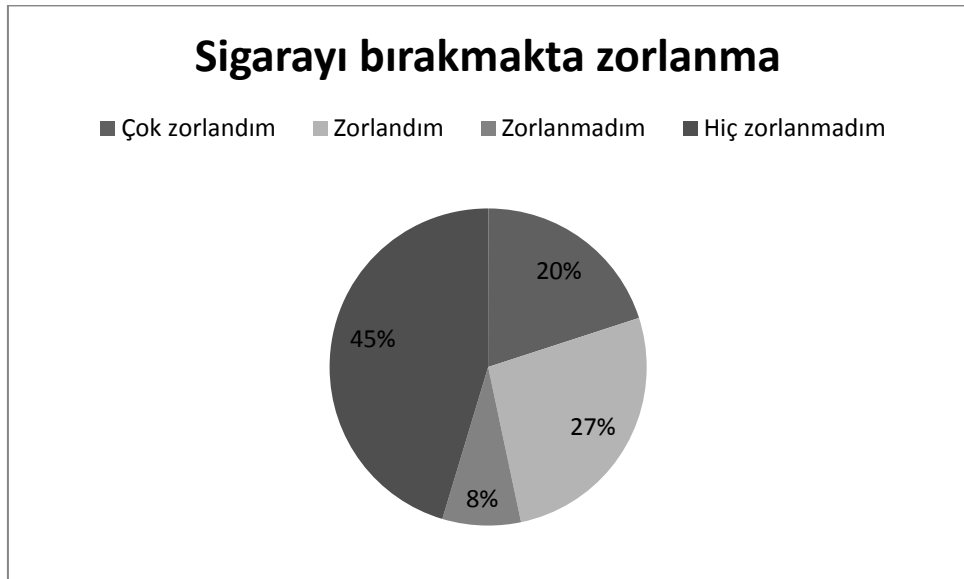
	0		1-10		11-20		21-39		40 ve üzeri	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Hayatınız boyunca kaç kez sigara içtiniz?	25	25,0	7	7,0	7	7,0	7	7,0	54	54,0
Son 12 ayda kaç kez sigara içtiniz?	30	30,0	12	12,0	4	4,0	6	6,0	48	48,0
Son 30 günde ne sıklıkla sigara içtiniz?	39	39,0	10	10,0	4	4,0	5	5,0	42	42,0
Hayatınız boyunca kaç kez alkollü bir içecek içtiniz?	24	24,0	12	12,0	5	5,0	11	11,0	48	48,0
Son 12 ay içinde kaç kez alkollü bir içecek içtiniz?	30	30,0	20	20,0	8	8,0	9	9,0	33	33,0
Son 30 gün içinde kaç kez alkollü bir içecek içtiniz?	43	43,0	26	26,0	14	14,0	1	1,0	16	16,0
Hayatınız boyunca kaç kez içki içtiğiniz için sarhoş oldunuz?	36	36,0	37	37,0	7	7,0	5	5,0	15	15,0
Son 12 ay içinde kaç kez içki içtiğiniz için sarhoş oldunuz?	53	53,0	32	32,0	4	4,0	2	2,0	9	9,0
Son 30 gün içinde kaç kez içki içtiğiniz için sarhoş oldunuz?	74	74,0	23	23,0	1	1,0	0	0,0	2	2,0

Tablo 2.'de araştırma kapsamına alınan öğrencilerin sigara ve alkol kullanma sıklıklarına göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 2. incelendiğinde öğrencilerin %25,0'inin hayatları boyunca hiç sigara içmediği, %54,0'ünün 40 ve üzeri kez sigara içtiği, %30,0'unun son 12 ayda hiç sigara içmediği, %48,0'inin 40 ve üzeri kez sigara içtiği, %39,0'unun son

30 günde hiç sigara içmediği ve %42,0'sinin 40 ve üzeri kez sigara içtiği saptanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %24,0'ünün hayatları boyunca hiç alkollü içecek tüketmediği, %48,0'inin 40 ve üzeri kez alkollü içecek tükettiği, %30,0'unun son 12 ayda hiç alkollü içecek tüketmediği, %33,0'ünün ise 40 ve üzeri kez alkollü içecek tükettiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin %43,0'ünün son 30 günde hiç alkollü içecek tüketmediği, %26,0'sinin 1-10 kez, %14,0'ünün 11-20 kez ve %16,0'sinin 40 ve üzeri kez alkollü içecek tükettiği saptanmıştır. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin %36,0'sinin hayatları boyunca içki içtikleri için hiç sarhoş olmadığı, %37,0'sinin 1-10 kez ve %15,0'inin 40 kez ve üzeri sarhoş olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %53,0'ü son 12 ay içinde içki içtikleri için hiç sarhoş olmamışken, %32,'si 1-10 kez sarhoş olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin %74,0'ü son 30 gün içinde içki içtikleri için hiç sarhoş olmamış, %23,0'ü ise 1-10 kez sarhoş olmuştur.

Şekil II. Öğrencilerin sigarayı bırakmakta zorlanma durumları

Şekil II.'de öğrencilerin sigarayı bırakmakta zorlanma durumlarına göre yüzdeleri verilmiştir.

Şekil II. incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %45,0'i sigara bırakmakta hiç zorlanmadığını, %8,0'i zorlanmadığını, %27,0'si zorlandığını ve %20,0'si çok zorlandığını ifade etmiştir.

Şekil III. Öğrencilerin bir seferde tükettikleri içki miktarı

Şekil III.'te öğrencilerin bir seferde tükettikleri içki miktarına göre dağılımı verilmiştir.

Şekil III. incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %28,0'inin alkol kullanmadığı, %32,0'sinin bir seferde 1-2 kadeh içki tükettiği, %21,0'inin 3-4 kadeh ve %19,0'unun 5 kadeh ve üzeri içki tükettiği saptanmıştır.

Tablo 3.

Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre sigara içme durumlarının karşılaştırılması

	Hiç içmeyen		En az 1 kez içen		X ²	p
	n	%	n	%		
Yaş grubu						
18-20 yaş arası	12	32,43	25	67,57	4,433	0,109
21-23 yaş arası	12	26,09	34	73,91		
24 yaş ve üzeri	1	5,88	16	94,12		
Cinsiyet						
Kadın	19	34,55	36	65,45	5,939	0,015*
Erkek	6	13,33	39	86,67		
Sınıf						
I. Sınıf	8	30,77	18	69,23	2,455	0,484
II. Sınıf	6	33,33	12	66,67		
III. Sınıf	4	15,38	22	84,62		
IV. Sınıf	7	23,33	23	76,67		
Gelir						
2.000 TL ve altı	19	31,15	42	68,85	4,219	0,121
2.001-4.000 TL arası	2	9,09	20	90,91		
4.001 TL ve üzeri	4	23,53	13	76,47		

($p \leq 0,05$).

Tablo 3. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre sigara içme durumlarının karşılaştırılmasına ilişkin ki kare analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 3. incelendiğinde öğrencilerin yaş gruplarına, sınıflarına ve aylık gelirlerine göre sigara içme durumları arasında bir fark olmadığı belirlenmiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre sigara içme durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Erkek öğrencilerin sigara içme oranı kadın öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 4.

Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre alkollü içecek tüketme durumlarının karşılaştırılması

	Hiç içmeyen		En az 1 kez içen		X ²	p
	n	%	n	%		
Yaş grubu						
18-20 yaş arası	11	29,73	26	70,27	2,061	0,357
21-23 yaş arası	11	23,91	35	76,09		
24 yaş ve üzeri	2	11,76	15	88,24		
Cinsiyet						
Kadın	18	32,73	37	67,27	5,104	0,024*
Erkek	6	13,33	39	86,67		
Sınıf						
I. Sınıf	8	30,77	18	69,23	1,381	0,710
II. Sınıf	5	27,78	13	72,22		
III. Sınıf	5	19,23	21	80,77		
IV. Sınıf	6	20,00	24	80,00		
Gelir						
2.000 TL ve altı	18	29,51	43	70,49	2,818	0,244
2.001-4.000 TL arası	4	18,18	18	81,82		
4.001 TL ve üzeri	2	11,76	15	88,24		

($p \leq 0,05$).

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre alkol kullanma durumlarının karşılaştırılmasına ilişkin ki kare analizi sonuçları Tablo 4.'te verilmiştir.

Öğrencilerin yaş gruplarına, sınıflarına ve aylık gelirlerine göre alkol kullanma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$).

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre alkol kullanma durumları arasında bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Erkek öğrencilerin alkol kullanma oranı kadın öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksektir.

Tablo 5.*Öğrencilerin PÇE ve RİDKO Ölçeğinden aldıkları puanlar*

	n	$\bar{x}$	s	Min	Max
Aceleci Yaklaşım	100	49,89	5,29	32	63
Düşünen Yaklaşım	100	13,57	5,21	5	27
Kaçıngan Yaklaşım	100	12,30	4,40	4	23
Değerlendirici Yaklaşım	100	8,31	3,33	3	18
Kendine Güvenli Yaklaşım	100	16,08	5,66	6	36
Planlı Yaklaşım	100	10,41	4,31	4	22
PÇE TOPLAM PUANI	100	110,56	20,34	63	162
Şans Kontrolü	100	1,92	1,30	0	4
Siyasal Dış Kontrol	100	2,15	1,21	0	4
Şans ve Kişilerarası Dış Kontrol	100	1,73	0,97	0	4
Okul Başarısında Dış Kontrol	100	1,42	1,00	0	3
Kişilerarası İlişkilerde Dış Kontrol	100	2,36	1,07	0	4
Kadercilik	100	0,89	0,75	0	2
Siyasal ve Okul Başarısıyla İlgili Dış Kontrol	100	2,06	0,68	1	3
RİDKOÖ TOPLAM PUANI	100	9,19	2,09	5	15

Tablo 5.'te araştırmaya dahil edilen öğrencilerin PÇÖ ve RİDKOÖ aldıkları puanlara ilişkin ortalama, standart sapma, minimum alınan puan ve maksimum alınan puan gibi tanımlayıcı istatistikler verilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin PÇÖ yer alan alt boyutlardan aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde, aceleci yaklaşım alt boyutundan $49,89 \pm 5,29$ puan, düşünen yaklaşım alt boyutundan $13,57 \pm 5,21$ puan, kaçıngan yaklaşım alt boyutundan $12,30 \pm 4,40$ puan, değerlendirici yaklaşım alt boyutundan ortalama $8,31 \pm 3,33$ puan, kendine güvenli yaklaşım alt boyutundan $16,08 \pm 5,66$ puan ve planlı yaklaşım alt boyutundan $10,41 \pm 4,31$ puan aldıkları saptanmıştır. Öğrencilerin PÇÖ genelinden ortalama $110,56 \pm 20,34$ puan aldıkları saptanmış olup, ölçek genelinden alınan düşük puanın 63, en yüksek puanın ise 162 olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan ğrencilerin RİDKOÖ'de yer alan şans kontrolü alt boyutundan ortalama $1,92\pm1,30$ puan, siyasal dış kontrol alt boyutundan ortalama $2,15\pm1,21$ puan, şans ve kişilerarası dış kontrol alt boyutundan ortalama $1,73\pm0,97$ puan, okul başarında dış kontrol alt boyutundan ortalama $1,42\pm1,00$ puan, kişiler arası ilişkilerde dış kontrol alt boyutundan ortalama $2,36\pm1,07$ puan, kadercilik alt boyutundan ortalama $0,89\pm0,75$ puan ve siyasal ve okul başarısıyla ilgili dış kontrol alt boyutundan ortalama $2,06\pm0,68$ puan aldıkları saptanmıştır. Öğrencilerin RİDKOÖ genelinden aldıkları puan ortalamasının $9,19\pm2,09$ olduğu, ölçekten alınan en dışuk puanın 5 ve en yüksek puanın 15 olduğu saptanmıştır.

Tablo 6.

Öğrencilerin yaş gruplarına göre PÇE ve RİDKO Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması

	Yaş Grubu	n	$\bar{x}$	s	M	S.O.	χ^2	p	Far
Aceleci Yaklaşım	18-20 yaş	3	50,41	4,96	49,00	53,8	0,88	0,643	
	21-23 yaş	4	49,22	5,09	48,00	47,9			
	24 yaş ve	1	50,59	6,51	50,00	50,1			
Düşünen Yaklaşım	18-20 yaş	3	14,32	5,68	13,00	53,3	1,00	0,605	
	21-23 yaş	4	13,46	4,96	13,50	50,3			
	24 yaş ve	1	12,24	4,80	11,00	44,8			
Kaçingan Yaklaşım	18-20 yaş	3	12,43	3,96	12,00	51,8	2,93	0,231	
	21-23 yaş	4	12,83	4,67	13,00	53,4			
	24 yaş ve	1	10,59	4,36	11,00	39,6			
Değerlendirici Yaklaşım	18-20 yaş	3	8,59	3,08	8,00	52,4	0,57	0,750	
	21-23 yaş	4	8,33	3,50	8,00	50,5			
	24 yaş ve	1	7,65	3,48	8,00	46,0			
Kendine Güvenli Yaklaşım	18-20 yaş	3	16,89	6,28	16,00	54,1	2,93	0,230	
	21-23 yaş	4	16,20	5,42	15,50	51,4			
	24 yaş ve	1	14,00	4,57	14,00	39,8			
Planlı Yaklaşım	18-20 yaş	3	10,65	4,06	10,00	52,1	3,47	0,176	
	21-23 yaş	4	10,89	4,48	10,00	53,5			
	24 yaş ve	1	8,59	4,17	7,00	38,6			
PÇE Genel	18-20 yaş	3	113,3	20,1	114,0	53,6	2,08	0,352	
	21-23 yaş	4	110,9	20,8	112,5	51,3			
	24 yaş ve	1	103,6	18,7	108,0	41,5			
Şans Kontrolü	18-20 yaş	3	1,57	1,30	2,00	43,1	8,51	0,014	1-2 2-3
	21-23 yaş	4	2,33	1,19	2,50	59,4			
	24 yaş ve	1	1,59	1,33	1,00	42,2			
Siyasal Dış Kontrol	18-20 yaş	3	2,32	1,11	3,00	54,8	3,30	0,192	
	21-23 yaş	4	2,17	1,23	2,00	50,9			
	24 yaş ve	1	1,71	1,31	1,00	39,9			
Şans ve Kişilerarası Dış Kontrol	18-20 yaş	3	1,73	1,12	2,00	50,3	0,05	0,971	
	21-23 yaş	4	1,72	0,93	2,00	50,1			
	24 yaş ve	1	1,76	0,75	2,00	51,9			
Okul Başarısında Dış Kontrol	18-20 yaş	3	1,49	1,02	1,00	51,9	0,61	0,736	
	21-23 yaş	4	1,43	0,96	1,50	51,1			
	24 yaş ve	1	1,24	1,09	1,00	45,7			
Kişilerarası İlişkilerde Dış Kontrol	18-20 yaş	3	2,24	1,16	2,00	48,0	0,47	0,790	
	21-23 yaş	4	2,43	1,03	3,00	51,8			
	24 yaş ve	1	2,41	1,00	3,00	52,1			
Kadercilik	18-20 yaş	3	0,78	0,82	1,00	46,3	1,45	0,483	
	21-23 yaş	4	0,93	0,68	1,00	52,4			
	24 yaş ve	1	1,00	0,79	1,00	54,3			
Siyasal ve Okul Başarısıyla	18-20 yaş	3	1,95	0,66	2,00	46,0	3,45	0,177	
	21-23 yaş	4	2,20	0,69	2,00	55,7			
	24 yaş ve	1	1,94	0,66	2,00	45,8			
RİDKOÖ Genel	18-20 yaş	3	9,03	2,20	9,00	48,8	3,39	0,183	
	21-23 yaş	4	9,52	1,75	10,00	55,4			
	24 yaş ve	1	8,65	2,62	8,00	40,8			

* $p < 0,05$

Tablo 6.'da araştırmaya dahil edilen öğrencilerin yaş gruplarına göre PÇÖ ve RİDKOÖ'den aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 6. incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin yaş gruplarına göre PÇÖ genelinden ve envantere yer alan aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). 24 yaş ve üzeri yaş grubunda yer alan öğrencilerin PÇÖ genelinden aldıkları puanlar, diğer yaş gruplarında yer alan öğrencilerden düşük bulunmuş olsa da, bu fark istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Öğrencilerin yaş gruplarına göre RİDKOÖ'de bulunan şans kontrolü alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Bu fark 21-23 yaş grubunda yer alan öğrencilerden kaynaklanmaktadır. 21-23 yaş grubunda yer alan öğrencilerin şans kontrolü alt boyutundan aldıkları puanlar diğer yaş gruplarındaki öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin yaş gruplarına göre RİDKOÖ genelinden ve ölçekte yer alan siyasal dış kontrol, şans ve kişiler arası dış kontrol, okul başarısında dış kontrol, kişilerarası ilişkilerde dış kontrol, kadercilik ve siyasal ve okul başarısıyla ilgili dış kontrol puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). 24 yaş ve üzeri yaş grubunda yer alan öğrencilerin RİDKOÖ genelinden aldıkları puanlar diğer öğrencilere göre yüksek olsa da, bu fark anlamlı düzeyde değildir.

Tablo 7.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre PÇE ve RİDKO Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	M	S.O.	Z	p
Acelecı	Kadın	55	48,71	5,00	49,00	44,80	-2,178	0,029*
Yaklaşım	Erkek	45	51,33	5,33	51,00	57,47		
Düşünen	Kadın	55	12,91	4,56	12,00	47,75	-1,052	0,293
Yaklaşım	Erkek	45	14,38	5,87	13,00	53,87		
Kaçıngan	Kadın	55	11,62	4,08	12,00	46,62	-1,484	0,138
Yaklaşım	Erkek	45	13,13	4,66	13,00	55,24		
Değerlendirici	Kadın	55	8,22	3,06	8,00	50,41	-0,035	0,972
Yaklaşım	Erkek	45	8,42	3,66	8,00	50,61		
Kendine Güvenli	Kadın	55	15,76	5,51	16,00	49,92	-0,222	0,824
Yaklaşım	Erkek	45	16,47	5,88	15,00	51,21		
Planlı	Kadın	55	9,93	3,75	10,00	48,67	-0,698	0,485
Yaklaşım	Erkek	45	11,00	4,90	10,00	52,73		
PÇE Genelı	Kadın	55	107,15	18,73	110,00	47,05	-1,314	0,189
	Erkek	45	114,73	21,62	115,00	54,71		
Şans	Kadın	55	2,00	1,33	2,00	52,04	-0,599	0,549
Kontrolü	Erkek	45	1,82	1,27	2,00	48,62		
Siyasal	Kadın	55	2,16	1,24	2,00	50,76	-0,104	0,917
Dış Kontrol	Erkek	45	2,13	1,18	2,00	50,18		
Şans ve	Kadın	55	1,80	0,85	2,00	53,04	-1,016	0,310
Kişilerarası	Erkek	45	1,64	1,11	1,00	47,40		
Dış Kontrol								
Okul Başarisında	Kadın	55	1,35	0,99	1,00	48,55	-0,775	0,438
Dış Kontrol	Erkek	45	1,51	1,01	1,00	52,89		
Kişilerarası	Kadın	55	2,49	0,98	3,00	53,69	-1,278	0,201
İlişkilerde	Erkek	45	2,20	1,16	2,00	46,60		
Dış Kontrol								
Kadercilik	Kadın	55	0,98	0,80	1,00	53,60	-1,267	0,205
	Erkek	45	0,78	0,67	1,00	46,71		
Siyasal ve Okul	Kadın	55	1,98	0,71	2,00	47,54	-1,249	0,212
Başarisıyla	Erkek	45	2,16	0,64	2,00	54,12		
İlgili Dış Kontrol								
RİDKOÖ Genelı	Kadın	55	9,15	1,95	9,00	49,96	-0,207	0,836
	Erkek	45	9,24	2,28	9,00	51,16		

* $p < 0,05$

Tablo 7.'de araştırmaya dahil edilen öğrencilerin cinsiyetlerine göre PÇÖ ve RİDKOÖ aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin Man-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 7. incelendiğinde öğrencilerin cinsiyetlerine göre PÇÖ'de yer alan acelecı yaklaşım alt boyutundan almış oldukları puanlar arasında bir fark

olduğu tespit edilmiştir ($p \leq 0,05$). Erkek ğrencilerin aceleci yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar kadın öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre P geneline ve envanterde yer alan yaklaşım, kaçıngan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$). Erkek ğrencilerin P genelinden aldıkları puanlar, kadın öğrencilere göre daha yüksek bulunmuş olsa da, bu fark istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin cinsiyetlerine göre RIDKOÖ geneline ve ölçekte yer alan şans kontrolü, siyasal dış kontrol, şans ve kişiler arası dış kontrol, okul başarısında dış kontrol, kişilerarası ilişkilerde dış kontrol, kadercilik ve siyasal ve okul başarısıyla ilgili dış kontrol puanları arasında fark olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 8.

Öğrencilerin sınıflarına göre PÇE ve RİDKO Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması

	Sınıf	n	$\bar{x}$	s	M	S.O.	X^2	p	Fark
Aceleci Yaklaşım	I. Sınıf	26	49.15	6.28	49.00	47.90	0.764	0.858	
	II. Sınıf	18	50,39	4,97	49,50	53,97			
	III. Sınıf	26	50,23	4,65	49,00	52,85			
	IV. Sınıf	30	49,93	5,25	49,00	48,63			
Düşünen Yaklaşım	I. Sınıf	26	12,58	5,08	11,50	44,63	5,191	0,158	
	II. Sınıf	18	15,67	6,07	14,00	59,56			
	III. Sınıf	26	14,35	4,63	15,00	56,69			
	IV. Sınıf	30	12,50	5,00	11,50	44,78			
Kaçınan Yaklaşım	I. Sınıf	26	11,96	4,41	12,00	48,65	7,265	0,064	
	II. Sınıf	18	14,83	4,06	14,50	66,28			
	III. Sınıf	26	12,27	3,91	11,00	49,54			
	IV. Sınıf	30	11,10	4,55	10,50	43,47			
Değerlendirici Yaklaşım	I. Sınıf	26	8,23	3,12	8,00	49,40	7,494	0,058	
	II. Sınıf	18	9,78	3,12	10,00	63,11			
	III. Sınıf	26	8,77	3,52	8,50	54,33			
	IV. Sınıf	30	7,10	3,16	7,00	40,57			
Kendine Güvenli Yaklaşım	I. Sınıf	26	15,35	5,59	15,50	47,96	8,845	0,031*	1-2
	II. Sınıf	18	19,78	5,81	18,00	68,67			2-3
	III. Sınıf	26	15,31	4,01	15,00	47,21			2-4
	IV. Sınıf	30	15,17	6,22	13,50	44,65			
Planlı Yaklaşım	I. Sınıf	26	9,46	3,73	10,00	44,48	4,966	0,174	
	II. Sınıf	18	12,28	4,70	11,00	61,22			
	III. Sınıf	26	11,00	4,43	10,50	54,65			
	IV. Sınıf	30	9,60	4,21	9,00	45,68			
PÇE Genel	I. Sınıf	26	106,73	21,29	110,00	45,42	7,765	0,051	
	II. Sınıf	18	122,72	20,97	121,00	66,39			
	III. Sınıf	26	111,92	15,62	113,00	52,04			
	IV. Sınıf	30	105,40	20,47	108,50	44,03			
Şans Kontrolü	I. Sınıf	26	1,58	1,36	2,00	43,10	4,164	0,244	
	II. Sınıf	18	2,06	1,21	2,00	53,94			
	III. Sınıf	26	2,27	1,28	2,00	58,21			
	IV. Sınıf	30	1,83	1,29	1,00	48,17			
Siyasal Dış Kontrol	I. Sınıf	26	2,38	1,17	3,00	56,27	1,859	0,602	
	II. Sınıf	18	2,17	0,86	2,00	50,58			
	III. Sınıf	26	2,12	1,34	2,00	49,79			
	IV. Sınıf	30	1,97	1,33	2,00	46,07			
Şans ve Kişilerarası Dış Kontrol	I. Sınıf	26	1,96	1,04	2,00	57,42	4,489	0,213	
	II. Sınıf	18	1,33	0,91	1,00	39,53			
	III. Sınıf	26	1,73	0,96	2,00	50,69			
	IV. Sınıf	30	1,77	0,94	2,00	50,92			
Okul Başarısında Dış Kontrol	I. Sınıf	26	1,54	1,07	1,00	53,08	2,409	0,492	
	II. Sınıf	18	1,67	0,91	1,50	57,00			
	III. Sınıf	26	1,38	0,98	1,50	49,85			
	IV. Sınıf	30	1,20	1,00	1,00	44,93			
Kişilerarası İlişkilerde Dış Kontrol	I. Sınıf	26	2,62	0,98	3,00	56,25	9,348	0,025*	1-2
	II. Sınıf	18	1,78	1,17	2,00	36,94			2-3
	III. Sınıf	26	2,15	1,01	2,00	44,60			2-4
	IV. Sınıf	30	2,67	0,99	3,00	58,77			
Kadercilik	I. Sınıf	26	0,81	0,80	1,00	47,33	0,630	0,890	
	II. Sınıf	18	0,89	0,76	1,00	50,50			
	III. Sınıf	26	0,88	0,65	1,00	50,71			
	IV. Sınıf	30	0,97	0,81	1,00	53,07			
Siyasal ve Okul Başarısıyla İlgili Dış Kontrol	I. Sınıf	26	2,00	0,63	2,00	48,08	0,542	0,909	
	II. Sınıf	18	2,11	0,76	2,00	52,61			
	III. Sınıf	26	2,12	0,65	2,00	52,58			
	IV. Sınıf	30	2,03	0,72	2,00	49,53			
RİDKOÖ Genel	I. Sınıf	26	9,46	2,08	10,00	54,81	2,085	0,555	
	II. Sınıf	18	9,22	2,02	9,00	50,89			
	III. Sınıf	26	9,31	2,13	9,50	52,87			
	IV. Sınıf	30	8,83	2,17	8,50	44,48			

* $p < 0,05$

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin sınıflarına göre PÇÖ ve RIDKOÖ'den aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 7.'de verilmiştir.

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin sınıflarına göre PÇÖ genelinden ve envanterde yer alan aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Öğrencilerin sınıflarına göre PÇÖ'de yer alan kendine güvenli yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar arasında fark olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Bu fark II.'nci sınıfta öğrenim gören öğrencilerden kaynaklanmaktadır. II.'nci sınıf öğrencilerin kendine güvenli yaklaşım alt boyutundan diğer sınıflarda öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek puan almıştır.

Öğrencilerin sınıflarına göre RIDKOÖ'de yer alan kişilerarası ilişkilerde dış kontrol alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Bu fark II.'nci sınıfta okuyan öğrencilerden kaynaklanmakta olup, II.'nci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin kişilerarası ilişkilerde dış kontrol alt boyutundan aldıkları puanlar diğer öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur.

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin sınıflarına göre RIDKOÖ genelinden ve ölçekte yer alan şans kontrolü, siyasal dış kontrol, şans ve kişiler arası dış kontrol, okul başarısında dış kontrol, kadercilik ve siyasal ve okul başarısıyla ilgili dış kontrol puanları arasındaki farkın olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 9.

Öğrencilerin gelirlerine göre PÇE ve RİDKO Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması

	Gelir	n	$\bar{x}$	s	M	S.O.	X^2	p
Aceleci Yaklaşım	2.000 TL ve altı	61	49,33	4,59	49,00	47,57	2,007	0,367
	2.0001-4.000 TL arası	22	51,55	5,51	51,00	57,66		
	4.001 TL ve üzeri	17	49,76	7,00	49,00	51,76		
Düşünen Yaklaşım	2.000 TL ve altı	61	13,46	4,90	13,00	50,20	0,229	0,892
	2.0001-4.000 TL arası	22	13,91	5,24	12,50	52,84		
	4.001 TL ve üzeri	17	13,53	6,47	13,00	48,53		
Kaçıngan Yaklaşım	2.000 TL ve altı	61	12,21	4,31	12,00	49,05	0,938	0,626
	2.0001-4.000 TL arası	22	12,95	5,01	13,50	55,77		
	4.001 TL ve üzeri	17	11,76	4,01	12,00	48,88		
Değerlendirici Yaklaşım	2.000 TL ve altı	61	8,61	2,89	8,00	53,92	2,360	0,307
	2.0001-4.000 TL arası	22	7,86	3,56	8,00	46,80		
	4.001 TL ve üzeri	17	7,82	4,43	7,00	43,03		
Kendine Güvenli Yaklaşım	2.000 TL ve altı	61	16,41	5,23	16,00	52,91	1,135	0,567
	2.0001-4.000 TL arası	22	15,86	6,63	13,50	47,66		
	4.001 TL ve üzeri	17	15,18	6,06	15,00	45,53		
Planlı Yaklaşım	2.000 TL ve altı	61	10,26	4,05	10,00	50,25	0,018	0,991
	2.0001-4.000 TL arası	22	10,91	5,38	10,50	51,20		
	4.001 TL ve üzeri	17	10,29	3,89	9,00	50,50		
PÇE Geneli	2.000 TL ve altı	61	110,28	17,61	114,00	50,34	0,335	0,846
	2.0001-4.000 TL arası	22	113,05	23,39	110,50	53,09		
	4.001 TL ve üzeri	17	108,35	25,78	112,00	47,71		
Şans Kontrolü	2.000 TL ve altı	61	2,00	1,35	2,00	52,19	0,659	0,719
	2.0001-4.000 TL arası	22	1,73	1,20	2,00	46,57		
	4.001 TL ve üzeri	17	1,88	1,27	2,00	49,53		
Siyasal Dış Kontrol	2.000 TL ve altı	61	2,08	1,16	2,00	48,85	3,657	0,161
	2.0001-4.000 TL arası	22	1,95	1,29	2,00	46,09		
	4.001 TL ve üzeri	17	2,65	1,22	3,00	62,12		
Şans ve Kişilerarası Dış Kontrol	2.000 TL ve altı	61	1,62	0,95	2,00	47,84	3,775	0,151
	2.0001-4.000 TL arası	22	1,68	0,95	1,00	48,73		
	4.001 TL ve üzeri	17	2,18	1,01	2,00	62,32		
Okul Başarısında Dış Kontrol	2.000 TL ve altı	61	1,57	1,01	2,00	54,69	5,390	0,068
	2.0001-4.000 TL arası	22	1,00	0,98	1,00	38,59		
	4.001 TL ve üzeri	17	1,41	0,87	2,00	50,88		
Kişilerarası İlişkilerde Dış Kontrol	2.000 TL ve altı	61	2,34	1,08	3,00	49,99	0,676	0,713
	2.0001-4.000 TL arası	22	2,23	1,07	3,00	48,23		
	4.001 TL ve üzeri	17	2,59	1,06	3,00	55,26		
Kadercilik	2.000 TL ve altı	61	0,95	0,78	1,00	52,57	1,353	0,508
	2.0001-4.000 TL arası	22	0,73	0,70	1,00	44,75		
	4.001 TL ve üzeri	17	0,88	0,70	1,00	50,50		
Siyasal ve Okul Başarısıyla İlgili Dış Kontrol	2.000 TL ve altı	61	2,13	0,69	2,00	53,29	1,953	0,377
	2.0001-4.000 TL arası	22	1,91	0,61	2,00	44,55		
	4.001 TL ve üzeri	17	2,00	0,71	2,00	48,21		
RİDKOÖ Geneli	2.000 TL ve altı	61	9,31	2,09	10,00	52,68	2,772	0,250
	2.0001-4.000 TL arası	22	8,55	1,74	9,00	41,57		
	4.001 TL ve üzeri	17	9,59	2,45	10,00	54,24		

Tablo 9.'da araştırmaya dahil edilen öğrencilerin ailelerinin aylık gelirlerine göre PÇÖ ve RİDKOÖ'den aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin aylık gelirlerine göre PÇÖ genelinden ve envanterde yer alan aceleci yaklaşım, yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin ailelerinin aylık gelirlerine göre RİDKOÖ genelinden ve ölçekte yer alan şans kontrolü, siyasal dış kontrol, şans ve kişiler arası dış kontrol, okul başarısında dış kontrol, kişilerarası ilişkilerde dış kontrol, kadercilik ve siyasal ve okul başarısıyla ilgili dış kontrol puanları arasındaki fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 10.

Öğrencilerin sigara içme durumlarına göre PÇE ve RİDKO Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması

	Sigara	n	$\bar{x}$	s	M	S.O.	Z	p
Aceleci	Hiç içmeyen	25	49,76	3,63	49,00	50,72	-0,044	0,965
Yaklaşım	En az 1 kere	75	49,93	5,75	49,00	50,43		
Düşünen	Hiç içmeyen	25	14,24	5,55	14,00	54,00	-0,698	0,485
Yaklaşım	En az 1 kere	75	13,35	5,11	12,00	49,33		
Kaçıngan	Hiç içmeyen	25	11,84	4,67	12,00	46,66	-0,767	0,443
Yaklaşım	En az 1 kere	75	12,45	4,32	12,00	51,78		
Değerlendirici	Hiç içmeyen	25	8,36	2,77	8,00	51,58	-0,216	0,829
Yaklaşım	En az 1 kere	75	8,29	3,51	8,00	50,14		
Kendine Güvenli	Hiç içmeyen	25	17,40	5,87	18,00	59,28	-1,751	0,080
Yaklaşım	En az 1 kere	75	15,64	5,56	15,00	47,57		
Planlı	Hiç içmeyen	25	10,64	3,73	10,00	53,86	-0,671	0,502
Yaklaşım	En az 1 kere	75	10,33	4,51	10,00	49,38		
PÇE Genel	Hiç içmeyen	25	112,24	17,76	117,00	54,70	-0,836	0,403
	En az 1 kere	75	110,00	21,21	110,00	49,10		
Şans	Hiç içmeyen	25	2,16	1,34	2,00	55,40	-0,998	0,318
Kontrolü	En az 1 kere	75	1,84	1,28	2,00	48,87		
Siyasal	Hiç içmeyen	25	2,20	0,96	2,00	51,22	-0,148	0,882
Dış Kontrol	En az 1 kere	75	2,13	1,29	2,00	50,26		
Şans ve Kişilerarası	Hiç içmeyen	25	1,72	1,10	2,00	50,94	-0,092	0,927
Dış Kontrol	En az 1 kere	75	1,73	0,93	2,00	50,35		
Okul Başarisında	Hiç içmeyen	25	1,52	1,00	2,00	53,60	-0,642	0,521
Dış Kontrol	En az 1 kere	75	1,39	1,00	1,00	49,47		
Kişilerarası	Hiç içmeyen	25	2,32	1,03	2,00	48,30	-0,460	0,645
İlişkilerde	En az 1 kere	75	2,37	1,09	3,00	51,23		
Dış Kontrol	Hiç içmeyen	25	0,92	0,76	1,00	51,60	-0,235	0,814
Kadercilik	En az 1 kere	75	0,88	0,75	1,00	50,13		
Siyasal ve Okul	Hiç içmeyen	25	1,96	0,68	2,00	46,62	-0,854	0,393
Başarisıyla	En az 1 kere	75	2,09	0,68	2,00	51,79		
İlgili Dış Kontrol	Hiç içmeyen	25	9,08	2,08	9,00	49,16	-0,270	0,787
RİDKOÖ Genel	En az 1 kere	75	9,23	2,11	9,00	50,95		

Tablo 10. incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin sigara içme durumlarına göre PÇÖ ve RİDKOÖ genelinden ve ölçeklerde yer alan alt boyutlardan aldıkları puanlar arasında bir fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Tablo 11.

Öğrencilerin alkollü içecek tüketme durumlarına göre PÇE ve RİDKO Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması

	Alkol	n	$\bar{x}$	s	M	S.O.	Z	p
Aceleci Yaklaşım	Hiç içmeyen	24	49,08	4,04	49,50	48,19	-0,449	0,653
	En az 1 kere	76	50,14	5,62	49,00	51,23		
Düşünen Yaklaşım	Hiç içmeyen	24	12,71	5,48	12,00	44,90	-1,088	0,277
	En az 1 kere	76	13,84	5,13	13,00	52,27		
Kaçıngan Yaklaşım	Hiç içmeyen	24	12,00	4,59	12,00	48,27	-0,433	0,665
	En az 1 kere	76	12,39	4,36	12,00	51,20		
Değerlendirici Yaklaşım	Hiç içmeyen	24	8,54	3,34	8,00	53,04	-0,495	0,620
	En az 1 kere	76	8,24	3,34	8,00	49,70		
Kendine Güvenli Yaklaşım	Hiç içmeyen	24	17,83	5,96	17,50	60,71	-1,981	0,048*
	En az 1 kere	76	15,53	5,49	14,50	47,28		
Planlı Yaklaşım	Hiç içmeyen	24	10,13	3,85	9,50	50,23	-0,053	0,958
	En az 1 kere	76	10,50	4,47	10,00	50,59		
PÇE Genel	Hiç içmeyen	24	110,29	19,20	116,00	51,13	-0,121	0,904
	En az 1 kere	76	110,64	20,81	110,50	50,30		
Şans Kontrolü	Hiç içmeyen	24	1,92	1,47	2,00	50,31	-0,037	0,970
	En az 1 kere	76	1,92	1,25	2,00	50,56		
Siyasal Dış Kontrol	Hiç içmeyen	24	2,42	1,02	3,00	56,48	-1,196	0,232
	En az 1 kere	76	2,07	1,26	2,00	48,61		
Şans ve Kişilerarası Dış Kontrol	Hiç içmeyen	24	1,50	0,72	1,00	44,02	-1,319	0,187
	En az 1 kere	76	1,80	1,03	2,00	52,55		
Okul Başarısında Dış Kontrol	Hiç içmeyen	24	1,63	0,92	1,50	55,94	-1,096	0,273
	En az 1 kere	76	1,36	1,02	1,00	48,78		
Kişilerarası İlişkilerde Dış Kontrol	Hiç içmeyen	24	2,58	0,93	3,00	55,90	-1,098	0,272
	En az 1 kere	76	2,29	1,11	2,00	48,80		
Kadercilik	Hiç içmeyen	24	0,83	0,70	1,00	48,67	-0,381	0,703
	En az 1 kere	76	0,91	0,77	1,00	51,08		
Siyasal ve Okul Başarısıyla İlgili Dış Kontrol	Hiç içmeyen	24	2,08	0,58	2,00	51,21	-0,152	0,879
	En az 1 kere	76	2,05	0,71	2,00	50,28		
RİDKOÖ Genel	Hiç içmeyen	24	9,63	2,00	10,00	56,02	-1,081	0,280
	En az 1 kere	76	9,05	2,12	9,00	48,76		

* $p < 0,05$

Tablo 11. incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin alkol kullanma durumlarına göre PÇÖ'de yer alan kendine güvenli yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar arasında bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Alkol kullanmayan öğrencilerin bu alt boyuttan aldıkları puanlar alkol kullanan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin alkol kullanma durumlarına göre PÇÖ genelinden ve envanterde yer alan aceleci yaklaşım, düşünen

yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Öğrencilerin alkol kullanma durumlarına göre RİDKOÖ genelinden ve ölçekte yer alan alt boyutlardan aldıkları puanlar arasında bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 12.

Öğrencilerin PÇE ve RİDKO Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyonlar

		Aceleci Yaklaşım	Düşünen Yaklaşım	Kaçınan Yaklaşım	Değerlendirici Yaklaşım	Kendine Güvenli Yaklaşım	Planlı Yaklaşım	PÇE Genel
Şans Kontrolü	r	-0,089	0,044	0,161	0,069	0,115	0,115	0,058
	p	0,380	0,667	0,110	0,498	0,253	0,253	0,569
Siyasal Dış Kontrol	r	0,089	0,029	0,331	0,132	0,041	-0,004	0,162
	p	0,378	0,778	0,001*	0,192	0,683	0,971	0,107
Şans ve Kişilerarası Dış Kontrol	r	-0,151	-0,027	-0,046	-0,054	-0,038	0,099	-0,056
	p	0,133	0,788	0,649	0,593	0,705	0,329	0,583
Okul Başarısında Dış Kontrol	r	-0,092	-0,105	0,144	0,125	0,087	-0,118	0,016
	p	0,362	0,301	0,153	0,217	0,388	0,241	0,872
Kişilerarası İlişkilerde Dış Kontrol	r	-0,100	-0,121	-0,138	-0,201	-0,080	-0,115	-0,168
	p	0,323	0,232	0,171	0,045*	0,430	0,253	0,094
Kadercilik	r	0,129	0,068	-0,022	-0,062	-0,067	0,161	0,044
	p	0,200	0,502	0,825	0,541	0,509	0,109	0,663
Siyasal ve Okul Başarısıyla İlgili Dış Kontrol	r	-0,105	-0,011	0,192	0,136	-0,063	-0,128	0,007
	p	0,298	0,913	0,056	0,178	0,532	0,203	0,945
RİDKOÖ Genel	r	0,026	-0,051	0,211	0,144	0,082	0,061	0,110
	p	0,798	0,614	0,035*	0,152	0,419	0,549	0,277

* $p<0,05$

Tablo 12.'de araştırma kapsamına alınan öğrencilerin PÇÖ ve RİDKOÖ'den aldıkları puanlar arasındaki korelasyonların saptanması amacıyla yapılan Spearman korelasyon analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 12. incelendiğinde, araştırmaya dahil edilen öğrencilerin PÇÖ'de yer alan kaçınan yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar ile RİDKOÖ

genelinden ve ölçekte yer alan siyasal dış kontrol alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonlar olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu korelasyonlar pozitif yönlü olup, öğrencilerin yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar arttıkça RİDKOÖ genelinden ve ölçekte yer alan siyasal dış kontrol alt boyutundan aldıkları puanlar da artmaktadır.

Öğrencilerin PÇÖ'de yer alan değerlendirici yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar ile RİDKOÖ'de yer alan kişilerarası ilişkilerde dış kontrol alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü bir korelasyon olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Buna göre öğrencilerin değerlendirici yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar arttıkça, kişilerarası ilişkilerde dış kontrol alt boyutundan aldıkları puanlar azalmaktadır.

Tablo 13.

Öğrencilerin yaş, cinsiyet, PÇE ve RİDKO Ölçeğinden aldıkları puanların sigara içme durumlarını yordamasına ilişkin lojistik regresyon analizi sonuçları

	B	S.E.	Wald	sd	p	Exp(B)
Yaş	0,19	0,12	2,30	1	0,130	1,21
Cinsiyet (Erkek)	1,39	0,63	4,82	1	0,028*	4,01
Acelecı Yaklaşım	-0,01	0,06	0,02	1	0,876	0,99
Düşünen Yaklaşım	-0,07	0,07	0,94	1	0,333	0,93
Kaçıngan Yaklaşım	0,09	0,08	1,24	1	0,265	1,09
Değerlendirici Yaklaşım	0,10	0,12	0,73	1	0,394	1,11
Kendine Güvenli Yaklaşım	-0,12	0,09	1,71	1	0,191	0,89
Planlı Yaklaşım	0,09	0,13	0,47	1	0,495	1,09
Şans Kontrolü	-0,22	0,21	1,08	1	0,299	0,80
Siyasal Dış Kontrol	-0,09	0,25	0,12	1	0,727	0,92
Şans ve Kişilerarası Dış Kontrol	0,04	0,31	0,02	1	0,901	1,04
Okul Başarısında Dış Kontrol	-0,34	0,37	0,83	1	0,362	0,71
Kişilerarası İlişkilerde Dış Kontrol	0,15	0,27	0,30	1	0,585	1,16
Kadercilik	-0,08	0,37	0,05	1	0,822	0,92
Siyasal ve Okul Başarısıyla İlgili Dış Kontrol	0,45	0,50	0,82	1	0,364	1,57
Sabit	-4,43	4,25	1,09	1	0,297	0,01

* $p<0,05$

Tablo 13.'te araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaş, cinsiyet, PÇE ve RİDKO Ölçeğinden aldıkları puanların sigara içme durumlarını yordamasına ilişkin lojistik regresyon analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 13. incelendiğinde öğrencilerin yaş, cinsiyet, PÇE ve RİDKO Ölçeğinden aldıkları puanların tahminci olarak kullanıldığı modelin anlamlı olduğu ve sigara içme durumundaki varyansın %23,5'ini açıkladığı tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Modelin sigara içme durumunu doğru tahmin etme oranı %74 bulunmuştur.

Öğrencilerin yaş, PÇE ve RİDKO Ölçeğinden aldıkları puanların sigara içme durumlarını yordamadığı saptanmıştır ($p > 0,05$). Öğrencilerin cinsiyetlerinin sigara içme durumlarını yordadığı ve erkek olma durumunun sigara içme oranı artırdığı saptanmıştır ($p < 0,05$).

Tablo 14.

Öğrencilerin yaş, cinsiyet, PÇE ve RİDKO Ölçeğinden aldıkları puanların alkollü içecek tüketme durumlarını yordamasına ilişkin lojistik regresyon analizi sonuçları

	B	S.E.	Wald	sd	p	Exp(B)
Yaş	0,13	0,13	1,02	1	0,312	1,14
Cinsiyet (Erkek)	1,29	0,66	3,83	1	0,050	3,63
Aceleci Yaklaşım	0,03	0,07	0,23	1	0,628	1,03
Düşünen Yaklaşım	0,17	0,10	2,89	1	0,089	1,18
Kaçıngan Yaklaşım	0,09	0,09	1,07	1	0,301	1,10
Değerlendirici Yaklaşım	0,04	0,13	0,07	1	0,790	1,04
Kendine Güvenli Yaklaşım	-0,28	0,10	7,27	1	0,007*	0,76
Planlı Yaklaşım	0,08	0,14	0,28	1	0,596	1,08
Şans Kontrolü	-0,12	0,24	0,24	1	0,622	0,89
Siyasal Dış Kontrol	-0,38	0,27	2,05	1	0,153	0,68
Şans ve Kişilerarası Dış Kontrol	0,87	0,41	4,47	1	0,034*	2,38
Okul Başarısında Dış Kontrol	-0,05	0,40	0,02	1	0,898	0,95
Kişilerarası İlişkilerde Dış Kontrol	-0,52	0,35	2,27	1	0,132	0,59
Kadercilik	0,01	0,42	0,00	1	0,990	1,01
Siyasal ve Okul Başarısıyla İlgili Dış Kontrol	-0,15	0,57	0,07	1	0,792	0,86
Sabit	-3,37	4,50	0,56	1	0,454	0,03

Tablo 14.'te araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaş, cinsiyet, PÇE ve RİDKO Ölçeğinden aldıkları puanların alkol kullanma durumlarını yordamasına ilişkin lojistik regresyon analizi sonuçları verilmiştir.

Öğrencilerin yaş, cinsiyet, PÇE ve RİDKO Ölçeğinden aldıkları puanların tahminci olarak kullanıldığı modelin anlamlı olduğu ve alkol kullanma durumundaki varyansın %37,5'ini açıkladığı tespit edilmiştir ($p<0,05$). Modelin sigara içme durumunu doğru tahmin etme oranı %82 bulunmuştur.

Öğrencilerin PÇÖ'de yer alan Kendine Güvenli Yaklaşım ve RİDKOÖ'de yer alan Şans ve Kişilerarası Dış Kontrol alt boyutundan aldıkları puanların alkol kullanma durumlarını anlamlı düzeyde yordadığı saptanmıştır ($p<0,05$). Kendine Güvenli Yaklaşım puanları yüksek olan öğrencilerin alkol kullanma olasılıkları düşük, Şans ve Kişilerarası Dış Kontrol puanları yüksek olan öğrencilerin alkol kullanma olasılıkları yüksektir.

5.BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu araştırmada, tüm öğrencilerin sigara ve alkol kullanımı incelendiğinde öğrencilerin %57,0'sinin sigara,pipo ve puro gibi tütün ürünleri içtiği, %43,0'ünün ise tütün ürünü kullanmadığı görüşmüştür. Öğrencilerin alkollü içecekler tüketimi incelendiğinde %72,0'sinin alkol tükettiği saptanmıştır.

Bu çalışmada, araştırmaya dahil edilen öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde, Öğrencilerin yaş gruplarına,gelir düzeylerine ve sınıflarına göre sigara kullanımı ile aralarında bir ilişki olmadığı saptanmış ancak öğrencilerin cinsiyetlerine göre sigara içme durumları arasında fark olduğu, erkek öğrencilerin 39'u (%86,67), kadın öğrencilerin 36'sı (%65,45) sigara kullandđını belirtmişlerdir. Erkek öğrencilerin kadınlara göre daha fazla sigara kullandđı belirlenmiştir.

Bu çalışmada, öğrencilerin yaş gruplarına, aylık gelir düzeylerine ve sınıflarına göre alkol kullanma durumları arasında ilişki saptanmamış ancak öğrencilerin cinsiyetlerine göre alkol kullanma durumları arasında fark olduğu, erkek öğrencilerin 39'unun (% 86,67), kadın öğrencilerin 37'sinin (% 67,27) alkol kullandđı belirlenmiştir. Erkek öğrencilerin alkol kullanma oranı kadın öğrencilere göre daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. Cinsiyetin sigara, alkol kullanımında risk faktörü oluşturduğu gözlemlenmiştir.

Çakıcı ve arkadaşlarının 2007-2008 yılları arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Üniversite öğrencileri arasında madde kullanım yaygınlığı ve risk etkenlerini araştırdığı çalışmasının verilerine göre, Öğrencilerin yaşan boyu sigara içme oranı 69,5 olup, erkek öğrencilerin kızlara göre daha fazla sigara içtiği belirlenmiştir. Yaşam boyu alkollü içecek kullanma oranı %81,0

olup KKTC'li öğrencilerin diğerlerine göre alkol kullanma oranı daha fazla olduğu gözlemlenmiştir (Çakıcı E,Çakıcı M, Eş ve Ergün, 2014).

Çakıcı ve arkadaşlarının 2017 yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde madde kullanımı yaygınlığını ve risk etkenlerini araştırdığı çalışmanın verilerine göre, çalışmada yaşam boyu sigara kullanma oranı %62,1 iken, yetişkinlerde yaşam boyu alkol kullanma yaygınlığı %68,5 olarak bulunmuştur. Erkeklerin yaşam boyu sigara kullanma (%77,4) kadınlarda (%49) daha yüksektir. Erkeklerin yaşam boyu sigara alkol kullanma oranı %77, kadınların %59,3 olduğu erkeklerin kadınlara göre daha fazla alkol tükettiği görülmüştür (Çakıcı ve ark, 2017).

Görgün ve arkadaşlarının 2010 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesinin 7 fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin madde kullanma ve anne babaya bağlanma biçimlerinin araştırıldığı çalışmanın verilerine göre, öğrencilerin 1167'si (%58,0) erkek, 846'sı (%42,0) kadın olup, yaşam boyu madde kullanım yaygınlığı %5,6 olarak belirtilmiştir. Madde kullanım yaygınlığının erkeklerde (%8,1) kadınlardan (%2,2) daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Görgün, Tirkayi, Topbaş, 2010).

Akkaya'nın 2015 yılında Muğla Üniversitesi öğrencilerinin alkol kullanma sıklığını araştırdığı çalışmasının verilerine göre, öğrencilerin cinsiyetlerine göre alkol kullanımları incelediğinde erkek öğrencilerin 241'i (%63,3), kız öğrencilerin 107'si (%38,57) alkol kullandığı belirlenmiş olup, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha fazla alkol kullandığı gözlemlenmiştir (Akkaya, 2015).

Yıldırım'ın 1996 yılında, Ankara'da Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde toplamda 1218 öğrenci ile gerçekleştirdiği sigara, alkol ve uyuşturucu kullanan üniversite öğrencilerinin bazı değişkenler açısından incelediği çalışmasının verilerine göre, öğrencilerin %42'si sigara kullandığını belirtmiş olup, sigara içenlerin %51'i kadın,%49'u erkektir. Araştırmada öğrencilerin %4'ü sigara kullanmaya ilkokul %17'si ortaokul, %43'ünün lise, %36'sı üniversite'de başladıkları gözlemlenmiştir. Öğrencilerin %62'sinin farklı derecelerde de olsa alkol

tükettiği ve günlük alkol tükettiğini belirten öğrencilerin %80'i erkek, %20'sinin kadın olduğu gözlemlenmiştir (Yıldırım, 1996).

Dayı ve arkadaşlarının 2012 yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi öğrencilerinde sigara, alkol ve madde kullanım yaygınlığını araştırdığı çalışmanın bulgularına göre, araştırma kapsamına alınan öğrencilerin %57,0'si kadın, %43,0'ü erkektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %59,8'inin hiç tütün kullanmadığı, %34,1'inin halen tütün ürünü kullandığı saptanmıştır. Aynı çalışmada öğrencilerin alkol tüketme oranı incelendiğinde öğrencilerin, %60,8'inin alkollü içecek tükettiği, %39,2'sinin alkol kullanmadığı saptanmıştır (Dayı, Güleç, Mutlu, 2012).

Bu çalışmada, öğrencilerin cinsiyetlerine göre problem çözme becerilerinde yer alan aceleci yaklaşım alt boyutundan almış oldukları puanlar arasında fark olduğu tespit edilmiş olup, erkek öğrencilerin aceleci yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar kadın öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre iç-dış kontrol odağı genelinden ve alt ölçeklerden aldıkları puanlar arasında bir fark tespit edilmemiştir.

Öğrencilerin sigara içme durumlarına göre problem çözme becerileri ve iç dış kontrol odağı bir fark olmadığı saptanmış, ancak öğrencilerin alkol kullanma durumları ile problem çözme becerilerinde yer alan kendine güvenli yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar arasında bir fark olduğu tespit edilmiştir. Alkol kullanmayan öğrencilerin, alkol kullanmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Duran'ın 2013 yılında Bitlis Eren Üniversite'si Sağlık Yüksek Okulu, Hemşirelik Bölümü'nde okuyan 115 öğrenci ile gerçekleştirdiği hemşirelik öğrencilerinde madde kullanımı ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışmanın verilerine göre, tütün ürünü kullanan ve kullanmayan öğrenciler arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Sıra ortalamaları incelendiğinde, sigara içen öğrencilerin sigara içmeyen öğrencilere göre PÇÖ puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna

göre sigara içen öğrencilerin içmeyenlere göre problem çözme becerisi daha düşük düzeydedir (Duran, 2013).

Pektaş ve arkadaşlarının 2003 yılında Remisyondaki alkol bağımlılarında kontrol odağını araştırdığı çalışmanın verilerine göre, araştırma kapsamına alınan kişilerin yaş ortalaması 44,5'dir. RIDKOÖ alınan puanlar açısından sosyodemografik- klinik değişkenlerin alt grupları arasında yapılan istatistik değerlendirmede; RIDKOÖ cinsiyetler arasında farklılık göstermektedir (Pektaş ve arkadaşları, 2003).

Kelleci ve arkadaşlarının 2012 yılında, sigara içen ve içmeyen üniversite öğrencilerinin, stresle başa çıkma tarzlarının cinsiyet açısından incelediği araştırmasının bulgularına göre, Erkek öğrencilerin 282'si (%50,7), kadın öğrencilerin 102'si (%24,9) sigara kullandığını belirtmiştir. üniversite öğrencilerinin sigara kullanma yaygınlığı %39,8 olarak bulunmuştur. Sigara içen ve içmeyen öğrencilerin cinsiyete göre stresle başa çıkma tarzları incelendiğinde, sigara kullanan ve kullanmayan erkek öğrencilerin stresle başa çıkma alt boyutundan aldıkları puanlara göre aralarında ilişki bulunmamış ancak sigara içen ve içmeyen kız öğrencilerin daha fazla boyun eğici yaklaşım kullandıkları gözlemlenmiştir (Kelleci ve ark, 2012).

6.BÖLÜM

SONUÇ

6.1 Sonuç

Bu çalışmada Üniversite öğrencilerinin sigara, alkol kullanımı problem çözme becerisi ve iç-dış kontrol odağı ile ilişkisi incelenmiştir.

Araştırma sonucunda öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinden yaş gruplarına, kaçınıcı sınıfta okuduklarına, aylık gelir düzeyleri ile sigara ve alkol içme durumları arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Erkekler (%86,7), kadınlara göre (%65,5) anlamlı olarak daha fazla sigara içmektedir. Aynı zamanda erkekler (%86,7) kadınlara göre (%67,3) daha fazla alkol kullanmaktadır.

Erkekler arasında problem çözmede aceleci yaklaşım kadınlara göre daha sık bulunmuştur. Diğer problem çözme yaklaşımları ve iç-dış kontrol odağı açısından kadın ve erkek öğrenciler arasında fark tespit edilmemiştir.

Sigara içen ve içmeyen öğrencilerin problem çözme yaklaşımları ve iç-dış kontrol odağı arasında fark bulunmamıştır ancak alkol içen ve içmeyen öğrenciler karşılaştırıldığında alkol içmeyenler arasında problem çözme yaklaşımlarında kendine güvenli yaklaşım daha sık bulunmuştur.

Sigara kullanmayı yordamada problem çözme yaklaşımları ve iç-dış kontrol odağı etkili bulunmazken tek yordayıcı değişken cinsiyetin erkek olması olarak tespit edilmiştir. Alkol kullanımında ise kendine güvenli yaklaşımın alkol kullanımı azaltan ,şans ve kişiler arası dış kontrolün yüksekliği ise alkol kullanımını arttıran yordayıcı etmenler olduğu bulunmuştur.

6.2 Öneriler

Araştırma sonuçları alkol kullanımı açısından kendine güvenin önleyici bir faktör olduğunu göstermektedir. Alkol madde kullanımı konusunda önemli bir risk grubu olan gençler ile çalışırken yaşam becerilerinin geliştirilmesi, gençlerin kendileri ile barışık olması alkol kullanımının azaltılmasına yardımcı olacaktır. Üniversitelerin psikolojik danışmanlık merkezlerinde riskli alkol kullanımı olan gençlerle çalışan danışmanların bu konuya ağırlık vermesi gerekmektedir.

Bu çalışmada örneklem büyüklüğü sınırlıdır ve tek bir üniversiteden veri toplanmıştır. Farklı bölgelerde bulunan üniversitelerden ve yüksek sayıda örneklem ile yapılan çalışmalar problem çözme yaklaşımları ve iç dış kontrol odağının sigara alkol kullanımı üzerinde etkisi konusunda daha ayrıntılı bilgi verecektir.

KAYNAKÇA

- Akkaya S.(2015). Muğla Üniversitesi Öğrencilerinin Alkol Kullanma Sıklığının Araştırılması. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi4(1).
- Akkuş D. Karaca A. Şener D. Ankaralı H.(2017). Lise Öğrencileri Arasında Sigara ve Alkol Kullanma Sıklığı ve Etkileyen Faktörler. Anadolu Kliniği.Cilt:22.Sayı:1.
- Alver B.(2005). Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri ve Akademik Başarılarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi. Sayı:21 sy: 75-88.
- Arı Ö.(2007). Madde Kullanan Kişilerin Depresyon, Problem Çözme Becerileri ve Diğer Bazı Değişkenler Açısından Karşılaştırılması. Yayınlanmamış yüksek lisans projesi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uygulamalı Psikoloji Anabilim Dalı, Ankara
- Atlam D. Yüncü Z.(2017). Üniversite Öğrencilerinde Sigara, Alkol, Madde Kullanım Bozukluğu ve Ailesel Madde Kullanımı Arasındaki İlişki. Klinik Psikiyatri . 20:161-170
- Çakıcı E. Çakıcı M. Eş A. Ergün D.(2014). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Üniversite Öğrencileri Arasında Madde Kullanım Yaygınlıkları ve Risk Etkenleri. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 15:108-115.
- Çakıcı M. Tutar N. Çakıcı E. Karaaziz M. Eş A.(2017). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Psikoaktif Madde Kullanımının Yaygınlığı ve Risk Etkenleri: 2003-2013.Anadolu Psikiyatri Derg. 18(2):99-107.
- Çakmak S. Ayvaşık H.(2007). Üniversite Öğrencilerinde Alkol Kullanma Nedenleri İle Kaygı Duyarlılığı Arasındaki İlişki, Türk Psikoloji Derg.,22 (60), 91-107.
- Çırakoğlu O. Tezer E.(2010). Kontrol Odağı ve Eleştirel Düşünmenin Üniversite Öğrencilerinin İlişki Doyumsuzluklarına Verdikleri Tepkiler Üzerindeki Yordayıcı Rolü. Türk Psikoloji Yazıları, Aralık 2010, 13(26), 29-41.
- Dayı A. Güleç G.(2015). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Öğrencilerinde Sigara, Alkol ve Madde Kullanım Yaygınlığı. Düşünen Adam Anadolu Psikiyatri Dergisi,28:309-318.

- Doğan D. Ulukol B.(2010). Ergenlerin Sigara İçmesini Etkileyen Faktörler ve Sigara Karşıtı İki Eğitim Modelinin Etkinliği. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Derg. 17 (3) 179-185.
- Duran S. Gözeten A.(2017). Üniversite Öğrencilerinde Sigara İçme Davranışı, Yalnızlık ve Stresle Baş Etme Biçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Bozok Tıp Derg. 7(1):1-7
- Duran S.(2017). Hemşirelik Öğrencilerinde Madde Kullanımı İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki. (2):46-52
- Erdoğan Ö. Ergün M.(2011). İki Farklı Meslek Grubunda Çalışan Personelin Denetim Odağı ve Risk Eğilimi Düzeylerinin Karşılaştırılması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. A40: 176-185.
- Görgün S. Tiryaki A. Topbaş M.(2010). Üniversite Öğrencilerinde Madde Kullanma ve Anne Babaya Bağlanma Biçimleri. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 11:305-312.
- Gümüş A.(2015). Üniversite Öğrencilerinde Sigara ve Alkol Kullanımı: Depresif Belirtiler ve Umutsuzluk Yönünden Bir Değerlendirme. Bağımlılık Dergisi. cilt:16, sayı:1 s:9-17.
- Gürdil G.(2007). Üniversite Öğrencilerinde Travma Yaşantısı, Stresle Başa Çıkma Tarzları ve İç-Dış Kontrol Odağı İnancı ile Riskli Alkol Kullanımı Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü, Ankara.
- İlhan T.(2013).Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Amaçları ve Madde Kullanımı. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 6/2, 183-196.
- Kelleci M. Gölbaşı Z. İnal S. Kavakçı Ö.(2012). Sigara İçen ve İçmeyen Üniversite Öğrencilerinin Stresle Başa Çıkma Tarzları:Cinsiyetin Etkisi. Cumhuriyet Tıp Derg.34:9-16.
- Korkmaz M. Ersoy S. Özkahraman Ş. Duran E. Uslusoy E. Orak S. Orhan H.(2013). Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencilerinin Tütün Mamülleri-Alkol Kullanım Durumları ve Sigaraya Yaklaşımları. 20(2)/34-42.
- Küçükkaragöz H. Akay Y. Canbulat T.(2013). Rotter'in İç Dış Kontrol Odağı Ölçeğinin Öğretmen Adaylarında Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. Akademik Bakış Derg. Mart-Nisan, sayı:35.

- Oğuz A. Akyol A.(?). Problem Çözme Becerisi Ölçeği (PÇÖ) Geçerlilik Çalışması. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi cilt:44 S:1.syf: 105-122.
- Orak S, Özen T, Orak M.(2004). Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencilerinin Sigara, Alkol Alışkanlıkları ve Sosyokültürel Özelliklerinin İncelenmesi. S.D.Ü. Tıp Fak. Derg. 11(3): 1_7.
- Pektaş Ö. Mırsal H. Kalyoncu A. Tan D. ve Beyazyürek M.(2003). Remisyondaki Alkol Bağımlılarında Kontrol Odağı. Bağımlılık Derg. Cilt:4, s.2.
- Süngü H.(2014). Üniversite Öğrencilerinin Zararlı Madde Kullanımına İlişkin Tutumları. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Derg. Cilt:11,S:26, s. 167-194.
- T.C. Sağlık Bakanlığı.(2014). Küresel Yetişkin Tütün Araştırması Türkiye 2012. Ankara.
- Tok E. Özyurt B.(2015). Üniversite Öğrencilerinde Riskli Alkol Kullanımını Yordayan Faktörler. Yeni Symposium Derg. 53:1-10.
- Turhan E. İnandı T. Özer C. Akoğlu S.(2011). Üniversite Öğrencilerinde Madde Kullanımı, Şiddet ve Bazı Psikolojik Özellikler. Türkiye Halk Sağlığı Dergisi. 9(1).
- Yapıcı A.(2006). Alkol Bağımlılığında Depresyon ve Anksiyetenin Yetiyitimi ve Yaşam Kalitesine Etkisi.yüksek lisans tezi.
- Yıldırım İ.(1997). Sigara, Alkol Uyuşturucu Kullanan Üniversite Öğrencilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. 13:147-155

EKLER

Ek-1 Kişisel Bilgi Formu

Değerli Katılımcı,

Aşağıdaki Kişisel Bilgi Formu Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Uygulamalı (Klinik) Psikoloji Yüksek Lisans Programı'nda yürütülen " Üniversite Öğrencilerinde Sigara, Alkol Kullanımı ile Problem Çözme Becerileri ve İç Dış Kontrol Odağının İncelenmesi" konulu tez çalışmasının araştırılması ile ilgilidir. Anket tamamen bilimsel amaçlarla düzenlenmiştir. Anket formunda kimlik bilgileriniz yer almayacaktır. Size ait bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Çalışmadan elde edilen veriler yalnızca istatistik veri olarak kullanılacaktır. Yanıtlarınızı içten ve doğru olarak vermeniz bu anket sonuçlarının toplum için yararlı bir bilgi olarak kullanılmasını sağlayacaktır. Saygılarımla

1) Kaç yaşındasınız?

.....

2) Cinsiyetiniz?

a) Kız   b) Erkek

3. Kaçınıcı sınıfta okuyorsunuz ?

.....

4. Gelir düzeyiniz?

- a) 2.000TL ve altı
- b) 2.000-4.000TL altı
- c) 4.000- 10.000TL
- d) 10.000TL ve üzeri

...

Ek-2 Problem Çözme Becerileri Ölçeği

Bu envanterin amacı, günlük yaşantınızdaki problemlerinize (sorunlarınıza) genel olarak nasıl tepki gösterdiğinizi belirlemeye çalışmaktır. Sözü ettiğimiz bu problemler, matematik ya da fen derslerindeki alışmış olduğumuz problemlerden farklıdır. Bunlar, kendini karamsar hissetme, arkadaşlarla geçinememe, bir mesleğe yönelme konusunda yaşanan belirsizlikler ya da boşanıp boşanmama gibi karar verilmesi zor konularda ve hepimizin başına gelebilecek türden sorunlardır. Lütfen aşağıdaki maddeleri elinizde geldiğinde samimiyetle ve bu tür sorunlarla karşılaştığınızda tipik olarak nasıl davrandığınızı göz önünde bulundurarak cevaplandırın. Bunu yapabilmek için kolay bir yol olarak her soru için kendinize şu soruyu sorun: " Burada sözü edilen davranışı ben ne sıklıkla yaparım?"

Yanıtlarınızı aşağıdaki ölçeğe göre değerlendirin:

1. Her zaman böyle davranırım	4. Arada sırada böyle
2. Çoğunlukla böyle davranırım	5. Ender olarak böyle
3. Sık sık böyle davranırım	6. Hiçbir zaman böyle
davranmam	

Ne kadar sıklıkla böyle davranırsınız?

Her zaman   Hiçbir zaman

1. Bir sorunumu çözmek için kullandığım çözüm yolları başarısız (5) (6) ise bunların neden başarısız olduğunu araştırmam.	(1) (2) (3) (4)
2. Zor bir sorunla karşılaştığımda ne olduğunu tam (4) (5) (6) olarak belirleyebilmek için nasıl bilgi toplayacağımı uzun boylu düşünmem	(1) (2) (3)
3. Bir sorunumu çözmek için gösterdiğim ilk çabalar başarısız olursa (5) (6) o sorun ile başa çıkabileceğimden şüpheye düşerim.	(1) (2) (3) (4)

...

Ek-3 Rotter'in İç Dış Kontrol Odağı Ölçeği

Bu anket, bazı önemli olayların insanları etkileme biçimini bulmayı amaçlamaktadır. Her maddede ' a ' ya da ' b ' harfleriyle gösterilen iki seçenek bulunmaktadır. Lütfen, her çenek çiftinde sizin kendi görüşünüze göre gerçeği yansıttığına en çok inandığınız cümleyi (yalnız bir cümleyi) seçiniz ve bir yuvarlak içine alınız.

Seçiminizi yaparken, seçmeniz gerektiğini düşündüğünüz veya doğru olmasını arzu ettiğiniz cümleyi değil, gerçekten daha doğru olduğuna inandığınız cümleyi seçiniz. Seçim yaparken her bir cümle için bağımsız karar veriniz; önceki tercihlerinizden etkilenmeyiniz.

1. a) Ana- babaları çok fazla cezalandırdıkları için çocuklar problemlili oluyor. b)Günümüz çocuklarının çoğunun problemi, ana-babaları tarafından aşırı serbest bırakılmalarıdır.
2. a) İnsanların yaşamındaki mutsuzlukların çoğu, biraz da şanssızlıklarına bağlıdır. b)İnsanların talihsizlikleri kendi hatalarının sonucudur.
3. a)Savaşların başlıca nedenlerinden biri, halkın siyasetle yeterince ilgilenmemesidir. b)İnsanlar savaşı önlemek için ne kadar çaba harcarsa harcasın, her zaman savaş olacaktır.

...

Ek-4 Tütün ve Alkol Kullanımı

1.Sigara, pipo ya da puro gibi tütün içiyor musunuz?

- a) Evet
- b) Hayır

2. Hayatınız boyunca kaç kez sigara içtiniz.?

- a) 0
- b) 1-10
- c) 11-20
- d) 21-39
- e) 40 veya daha fazla

3.Son 12 ayda kaç kez sigara içtiniz?

- a) 0
- b) 1-10
- c) 11-20
- d) 21-39
- e) 40 veya daha fazla

...

ÖZGEÇMİŞ

1988 yılı Mersin doğumludur. 2005 Şevket Pozcu Lisesinden mezun oldu. 2008 yılında üniversite sınavında Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümü Lisans eğitimine başlamış ve 2015 yılında Lisans eğitimini tamamlayarak mezun olmuştur. 2015 yılında Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün Klinik Psikoloji Bölümünden Yüksek Lisans eğitimine başlamıştır. 2018 yılında eğitimini tamamlayarak mezun oldu.

İNTİHAL RAPORU

Psk. Sevim Uyumsal

ORIGINALITY REPORT

15%	14%	11%	%
SIMILARITY INDEX	INTERNET SOURCES	PUBLICATIONS	STUDENT PAPERS

PRIMARY SOURCES

1	docs.neu.edu.tr Internet Source	6%
2	www.journalagent.com Internet Source	1%
3	ejercongress.org Internet Source	1%
4	dergi.nigde.edu.tr Internet Source	<1%
5	67.207.206.99 Internet Source	<1%
6	dergipark.gov.tr Internet Source	<1%
7	docplayer.biz.tr Internet Source	<1%
8	www.turkayildiz.com Internet Source	<1%
9	ÇAKICI, Mehmet, TUTAR, Neslihan, ÇAKICI, Ebru, KARAZİZ, Meryem and EŞ, Ayhan.	<1%

ETİK KURUL RAPORU**BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU**

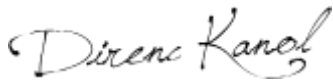
20.12.2017

Sayın Prof. Dr. Ebru Çakıcı,

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2017/74 proje numaralı ve "**Üniversite Öğrencileri Arasında Sigara-Alkol Kullanımı, Problem Çözme Becerileri Ve İç-Dış Kontrol Odağı İlişkisinin İncelenmesi**" başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Yardımcı Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.